

Spre sacralitate

În forme variate, purtarea ființării sufletești prin ani tereștri lungi și deseori dureroși, suferă grele încercări. Trăirile și înfrunțările frământărilor primejdioase acumulează, consumă și modifică eronat energii prețioase care, aparent, tulbură doar psihosomatic structurile organice, rămânând ecranate în limitele individului.

În adevăr, aceste energii subtile, devenite turbioane energetice amplificate, deformate prin filtre și tipare mentale, pe lângă efectele imediat nefaste, devastatoare, sunt prolifiche, penetrând chiar și eterul membranei aurice, trecând către acel nedeslușit dincolo, unde răspândesc semne adânci. Astfel, se înțelege că, frecvențele neliniști, căderi și răătăcirii, care nu sunt altceva decât victorii ale întunericului în lupta cu slăbiciunile omenești, conduc mai departe spre alte convertiri ispititoare.

Nici o mirare că, atitudinea de acceptare a acestor contagiuni emotive ale eului neveghețor, cu antecedente, continuă să asimileze tendințe și influențe negative exercitate și din afară. Fi-

indcă, eul este înrobitorul conformismului "tradițional" material.

Ei bine, nu trebuie să agonizăm și nici să ne ignorăm, când ne descoperim trăind sălbatic pe dinăuntru, tulburați și înfrânți de vântori; ci, cu sentimentul unei necesare căutări, ne vom strădui să ne cunoaștem sinele adevărat, sărăcit de perspectiva cosmică.

Cum? Îndreptându-ne din noi și prin noi spre sacralitate, printr-o jertfire duhovnicească.

Prin dragoste, căință și rugăciune vom vedea vederea conștiinței de sine sporind întru iluminare. Pentru că, cu o infinită iubire, Creatorul divin ne îmbogățește permanent creația.

Ca urmare a acestor revelații, începând din miezul verii toride și până la despletirile iernii, am străbătut această parte a lumii ca pelerin, poposind prin spațiile lăcașurilor de cult consacrate, purificate și purificatoare, ale Sfințelor Mănăstiri - Ostrov, Cozia și Turnu -, înveșnicite pe binecuvântata Vale a Oltului. Încă de la plecare am avut presentimentul viitoarelor înseninări... Privirea nu mai era abătută între frontie-

rele strivitoare ale contingentului. Reverberațiile psalmodierii monahale încoronau orizontul înălțat. Printr-o aspirație spre fericire, am simțit emoții primordiale. Sub semnul contemplației, dorul nemărginit de a fi cu Dumnezeu, l-am exprimat solemn în sonoritățile strălucitoare a unor litanii. Ca într-un proces de geneză, o vitalitate tainică m-a învrednicit cu vibrații moleculare.

Celor ce au pierdut puterea de a iubi, le spun cu o reînnoită încântare că, în acele locuri harice, unde nu sunt admise erezii, se pot dobândi descătușări interioare la dimensiuni spirituale fascinante.

Scriitorul din mine și-a reamintit - și a înțeles, sub o izbucnire de culori din iconografia interioarelor, ce ne-a transmis Perpessicius prin admirabilele sale "feerii spirituale".

La Cozia, la capătul unui drum, descriind în aerul fluid cu ochii săi duhovnicești o ipostază, mi-a ieșit în întâmpinare cuviosul părinte Phaomie Apostolescu. Ne reîntâlneam după aproape două decenii.

- Ce mai faci, cuvioase părinte? l-am întrebat.

- La luminare, fiule... - m-a mângâiat ușor, cu răspunsul smerit, monahul.

N.N. NEGULESCU

Mănăstirea Cozia

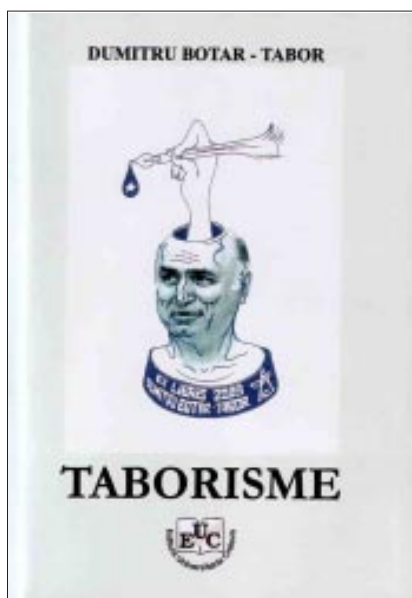
Sumar

- N.N. Negulescu**, *Spre sacralitate*.....p. 1
Doina Drăguț, *Suferințele unui redactor*.....pp. 3,4
Nicu Vintilă, *Rostul profund al gândului*.....p. 5
Emil Bucureșteanu, *Poeme*.....p. 6
N.N. Negulescu, *Efectul de puritate eterată*.....p. 6
Janet Nică, *Manual de cumsecădenie*.....p. 7
Janet Nică, *Printre, Între, Întru*.....p. 7
Dumitru Buhai, *Ferice de cei cu inima curată!*.....p. 8
Cristina Bîndiu, *Despre români, despre veșnicie și despre lepădarea de sine*..... p. 9
Dan Brudașcu, *Carențe sau omisiuni interesate?!*.....pp. 10-13
Doina Drăguț, *Spațiul din neliniști*...p. 14
Liviu Andrei, *Imaginea lunii în poezia românească*.....p. 15
Andrei Potcoavă, *“Neliniști prin timp”*.....pp. 16,17
Constantin E. Ungureanu, *Vasile Alecsandri și Elena Negri*.....pp. 18,19
Ștefania Pușcalău, *Poeme*.....p. 19
Adrian Botez, *Viersul bolii de viață*...p. 20
Andrei Potcoavă, *Mircea Felicia - Sentimente*.....pp. 21,22
Nicu Vintilă, *Romanul ca obiect de consum*.....p. 22
Cristina Bîndiu, *O moarte ca oricare alta*.....p. 23
Any Drăgoianu, *Poeme*.....p. 23
Serghei Esenin, *Traducere din limba rusă de George Pașa*.....p. 24

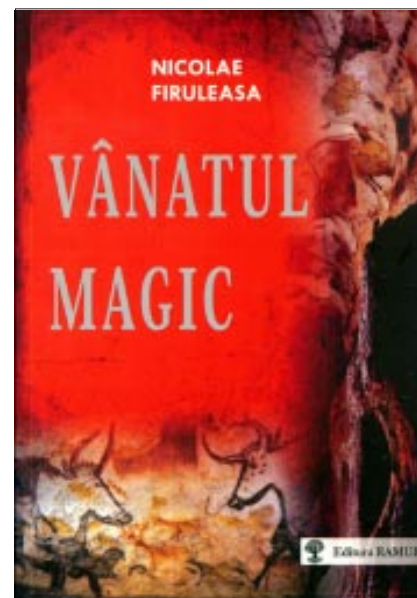
Ne cerem scuze pentru eroarea apărută în pagina 6 a numărului 4 al revistei noastre. Doamna Livia Nemțeanu Chiriacescu este din Canada, și nu din Germania, așa cum greșit a apărut.

În continuare, redăm un fragment din scrisoarea trimisă la redacție:

“Mi-a făcut plăcere să mă regălesc în paginile dv., mai ales acum când m-am întors obosită de la București (am trecut și prin Craiova), după publicarea a trei cărți masive elaborate în ultimii cinci ani. Acestea sunt: **Crucea Cavalerilor de Malta**, lungi mivele (cca 500 pagini) cu întâmplări extraordinare de prin Sicilia, Malta, Vietnam, Israel, Patagonia, Jamaica, cu 138 fotografii color personale, **Manuscrisul din tren. Jurnalul**

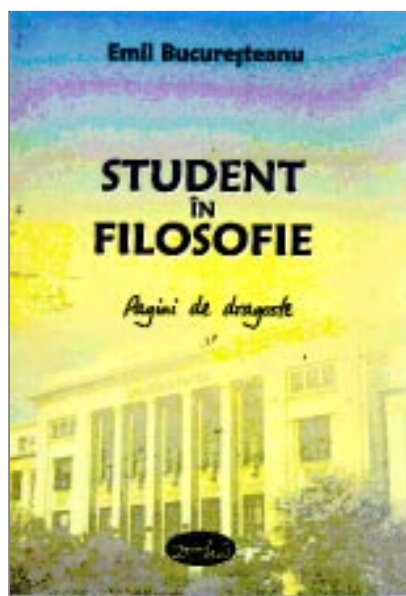

Dumitru Botar - *Taborisme*,
Ed. Universitaria, Craiova, 2009

Nicolae Firuleasa - *Vânatul magic*,
Ed. Ramuri, Craiova, 2009

Cărți primite la redacție

Emil Bucureșteanu - *Student în filosofie*, Ed. DramArt, Iași

vieții mele. Memorii 1930-1989 (cca 500 pagini), cu 68 fotografii de familie și istorice, și *De dragoste și de moarte* poeme (a cincea carte de poezii), toate în Editura Paralela 45.

Livia Nemțeanu”

Literaria

Revistă de cultură
Fondată la Craiova, în 2010

Publicație a Filialei Oltenia Craiova
a Ligii Scriitorilor din România

Redacția

Redactor-șef:

N. N. NEGULESCU

Redactor-șef adjunct:

DOINA DRĂGUȚ

Secretar general de redacție:

JANET NICĂ

Colectivul de conducere
al Filialei Oltenia Craiova

Vintilă NICU - președinte

N. N. NEGULESCU - vicepreședinte

Doina DRĂGUȚ - purtător de cuvânt

Elena BUȚU - trezorer

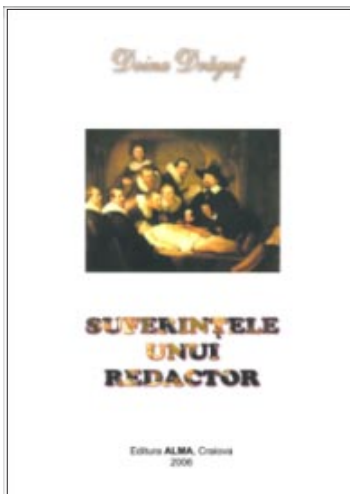
Responsabilitatea privind conținutul materialelor publicate în revista *Literaria* aparține strict autorului care semnează textul. De asemenea, drepturile de autor asupra textelor publicate aparțin semnatarilor.

Materialele se pot trimite la adresa:
revista.literaria@yahoo.com

Adresa redacției:

Bd. Gheorghe Chițu, nr. 61, Craiova, Dolj
cod 200541, tel. 0351 405 824

DTP: Doina DRĂGUȚ

continuare din numărul anterior

24 septembrie 2001. Noaptea, a dormit foarte prost. I-am dat două fiole de algocalmin și ceaiuri. La ora 7 am chemat un taxi și am plecat amândoi la Spitalul militar.

Ajunși la spital, am intrat în cabinetul medicului Mihai Popescu, cel care urma să-l opereze, și i-am dat analizele pe care le făcuse cu câteva zile în urmă. Costel i-a dat ultima lui carte: "Întâlniri mirabile cu Mitropolitul Nestor". Era optimist și încrezător, de parcă nu el era bolnavul, ci eu.

Medicul l-a încurajat. I-a spus că-l cunoaște după nume și după voce, el fiind un ascultător al postului de radio "Oltenia" Craiova.

I-au luat din nou sânge pentru analize și i-au făcut internarea, care nu a fost lipsită de peripeții: stat la coadă la un birou, cu biletul de internare și fișa medicală. Când am ajuns la ghișeu cu toate actele, o doamnă s-a uitat la acte și, cu un aer rece și distant, mi-a spus că nu am adevărîța de la serviciu. În acest timp, Costel stătea pe bancă în curte și mă aștepta. Era o vreme frumoasă, dar mă întreb dacă era o vreme urâtă cu vânt, sau ploaie, sau ger, unde ar fi stat un bolnav să aștepte sau, și mai grav, să fi fost obligat să stea el însuși la coadă, în picioare, la acel ghișeu cu funcționari indolenți.

Am luat un taxi, am dat fuga la Radio, am luat adevărîța, apoi m-am întors și am rezolvat problema.

Am mers cu Costel în salon și cu o asistentă, care i-a arătat un pat gol în care trebuia să se așeze. După aceea am plecat la serviciu.

După program, pe la ora 16, m-am întors la Costel, la spital. I-am dus mâncare.

L-am găsit pe alee. Se plimba, cu mâinile la spate, îmbrăcat în tre-

SUFERINȚELE UNUI REDACTOR

(fragment de roman)

ning. Am stat de vorbă pe niște pietre, în curte. A trecut pe lângă noi asistenta, pe care o rugase, mai de vreme, să-i dea un medicament să nu-l mai doară stomacul.

- Haideți să vă fac o injecție cu papaverină! i-a zis asistenta.

- Dar, după aceea, mai pot să stau de vorbă cu nevastă-mea? a ripostat el, șagalic.

Asistenta i-a zis să mai stea cu mine, că-i face injecția după aceea:

Am plecat pe la ora 18. Mi-a zis să nu spun la Potcoava de operație.

De câte ori ne duceam la Potcoava, mama îi zicea să nu mai fumeze și să nu mai bea. Îi făcea toate poftele, dar când îl vedea cu țigara aprinsă și cu paharul în mână, îl certa. Îmi spunea: "Doina, mamă, Costel, cât a fost acasă, a fost un copil cu minte. Tot satul se mira de el. Învăța bine, era muncitor. Cum s-a însurat, s-a schimbat (este vorba de prima lui soție). A început să fumeze și să bea vodcă."

Intervenea și sora lui: "Era complexat că era de la țară și ca să pară și el mare în fața nevesti-si, care avea unghiile de un metru și fuma întruna și bea cafea, și-a zis că trebuie să se ridice la nivelul ei."

Se temea să nu-l certe. Își dădea seama că vodca și tutunul contribuiseră din plin la stărea în care se afla.

Pe la 20,45 mi-a dat telefon de la spital. Părea mai destins și încrezător în puterile sale. Mi-a spus ce se mai întâmplase în intervalul de când plecaserăm eu, până la această oră. Mi-a zis din nou să nu spun nimic despre operație la Potcoava.

25 septembrie 2001. Am ajuns la Spitalul militar la ora 9. Costel nu era în salon. Mi-au spus cei de acolo că este în Policlinică pentru raze la plămâni.

M-am dus în Policlinică, l-am căutat la Radiologie, dar plecase. Asistenta de acolo mi-a spus că l-a trimis să-și ia fișa medicală și să vină mai târziu.

M-am întors în spital, am intrat în salon, și l-am găsit în pat. Mi-a zâmbit. Un zâmbet frumos și trist. I-am dus ziarele și două gogoși calde. O gogoasă a mâncat-o chiar atunci.

Mi-a spus că nu-și făcuse razele,

pentru că nu a avut fișa la el. Am mers împreună și le-a făcut.

După aceea, am trecut pe la medicul Paul Demetrian, să-l întrebe dacă doctorul Mihai Popescu, cel care urma să-l opereze, este chirurg bun.

Doctorul Paul Demetrian era rudă cu scriitorul Bucur Demetrian, pe care Costel îl cunoștea bine. Acesta i-a spus că dr. Mihai Popescu este unul dintre cei mai buni medici ai Spitalului militar, are experiență și a întâlnit multe cazuri dificile în viața lui de medic. De fapt, Paul Demetrian i-l recomandase, după ce îl făcuse ecografia.

- Domne doctor, sunt ca înecatul care se agață de un pai! a spus Costel, râzând.

Medicul a zâmbit, și el, și l-a încurajat, bătându-l pe umăr.

- O să fie bine, domnule Dumitrache!

Costel era conștient de gravitatea bolii, dar era optimist. Își făcea cruce și spera, ca și mine, să se întâmple o minune. Speram ca tumoarea să nu fie malignă. L-am încurajat și eu:

- Lasă, Mițule, că ne facem noi bine! Trebuie să ai curaj!

(În momentele noastre bune, ne gratulam cu apelativul "Mițu". El începuse, iar eu îl imitam.)

Nu știa când îl operează. L-am condus până în salon și am plecat la serviciu.

Pe la ora 14 mi-a dat telefon și mi-a spus că mâine (26 septembrie) îl operează. Aproape că se bucura.

La ora 16, am fost la el, la spital. I-am dus o cutie cu smântână și o gogoasă. Le-a mâncat în sala de mese pentru că în salon se mătura. Îi spusese că de la ora 18 să nu mai mănânce nimic.

Vorbise cu doctorița care urma să-i facă anestezia: era soția decanului Resceanu, de la Facultatea de Teologie; bun prieten cu el. L-a încurajat, și ea, apoi l-a întrebat:

- Domnule Dumitrache, de când aveți pielea galbenă?

- De câteva zile - a răspuns Costel.

Nu știu dacă el a remarcat sau doar a zis așa. Având tenul măsliniu, nu se prea observa decât doar dacă te uitai atent. Eu văzusem, dar nu i-am spus. Mi-a fost teamă să nu-l sperii.

E clar că avea probleme și cu ficatul.

După ce mi-a relatat întâlnirea și conversația cu doctorița Resceanu, a mers cu mine până la poarta spitalului, sub pretextul că vrea să mă conducă.

- Vreau să fiu sigur că pleci! a adăugat el.

Pe drum s-a mai așezat pe o bancă. Obosea.

L-am lăsat la poartă cu niște băieți, cărora le dăduse niște dedicații la Radio, și am plecat să-i iau apă plată de la un chioșc de peste stradă.

Înainte de a pleca spre poartă, m-a rugat să-i fac un ness. Își cum-părase trei pliculețe.

I-am făcut ness într-o cană și am mers afară pe o bancă, mai în spate, unde mai stătuse el, de dimineață. Aici, o situație de care ne-am amuzat amândoi: sub bancă era un fes care semăna cu al lui.

- Mițule, uite un fes ca al tău! spun eu, mirată.

S-a uitat, a râs, apoi a adăugat: - Este chiar al meu.

De dimineață, căzuseră câțiva stropi de ploaie și banca era udă. Și-a luat fesul de pe cap și l-a pus pe bancă, să stea. Când a plecat, a uitat să-l ia.

Pe la ora 19, am plecat. L-am pupat pe amândoi obraji și l-am încurajat. I-am spus că mâine de dimineață voi fi acolo.

Pe la ora 20 m-a sunat acasă să-mi spună că s-a întâlnit cu profesorul Resceanu, care venise s-o ia pe doamna doctor. Era bucuros. Îl încurajase și decanul de la Teologie.

Pe la ora 21, m-a sunat Mari, sora lui, de la țară. I-am zis că tocmai

continuare în pag. 4

continuare din pag. 3

voiam să sun și eu să le spun că pe Costel îl operează mâine. S-a mirat.

- Cum să-l opereze, că el ne sună acum 10 minute și ne spuse că i-au ieșit analizele bune și că îl externează.

I-am spus, atunci:

- Mari, ascultă-mă pe mine! Eu nu vreau să te înfricoșez, dar operația lui Costel e o chestiune serioasă. Este vorba de o tumoră la pancreas. Vino, și tu, mâine la Craiova. Nu-i spune nimic mamei. Costel mi-a zis să nu vă spun, dar eu cred că trebuie să știi și tu.

26 septembrie 2001 (miercuri). La ora 8, eram prezentă la spital. Medicul tocmai era la vizită.

La ora 8,30, am intrat la Costel în salon. Era în pat, îmbrăcat în pijama, cu ochelarii pe nas și proaspăt bărbierit. Arăta bine. Mi-a zâmbit. Doamne, ce zâmbet frumos! Nu aveam să mai văd niciodată acel zâmbet. Mi-a venit să plâng, dar nu i-am arătat.

L-am pupat, am stat pe marginea patului și i-am întrebat cum a dormit. Mi-a spus că a dormit bine.

La ora 8,34 a venit o asistentă:

- Doamne Dumitrache, haideți cu mine!

Și-a băgat aparatul de radio în noptieră, și-a scos ceasul de la mână, și-a luat ochelarii și i-a pus în toc. Toate acestea le făcea cu gesturi lente și cu un calm deosebit, parcă voia să tragă de timp, să preschimbe clipa în veșnicie.

A ieșit pe culoar și, făcându-și semnul crucii, s-a dus după asistentă. L-am pupat pe obraz și i-am spus:

- Curaj, Mițule! Te iubesc!

Am stat pe culoar. Mă plimbam de colo-colo. Nu aveam liniște. Am ieșit în curte. Era o toamnă frumoasă, caldă. Arborii își legăneau frunzele încă verzi. Soarele pătrundea printre ramuri, legănând umbre pe alei.

Mă gândeam dacă noaptea visasem ceva. Încercam să-mi aduc aminte. Gândul îmi zbura la zâmbetul acela frumos și liniștit. Din ce straturi launtrice izbucnea atâta măreție și atâta putere de stăpânire? Din ce izvoare țâșnea atâta detașare? Privirea limpede pătrundea dincolo de lumea aceasta. Avea obsesia veșniciei, și veșnicia se instalase pe chipul lui. Într-o expresie de deznădejde, simțeam frângerea echilibrului și timpul se adâncea într-un somn adânc.

La ora 10,30 a ieșit medicul din sala de operație. M-a văzut. Parcă

voia să mă evite. Nu știa cum să-mi spună. L-am abordat:

- Doamne doctor, ce face soțul meu?

- Doamnă, mergem să vorbim în biroul meu!

Am mers. S-a așezat pe scaun. M-am așezat și eu. Nu știa cum să înceapă.

- Doamnă, nu este bine deloc. Are o tumoră la pancreas foarte mare, care a cuprins și ficatul și căile biliare. Are icter mecanic. I-am curățat căile biliare. Va trebui să meargă la oncologie. Tumoră este neoplasmatică.

- Adică, are cancer - spun eu, cu vocea sugrumată.

- Da! - spune el.

Am simțit cum totul se termină.

În jurul meu se făcuse un vid imens și fără hotare. Descifram un început al infinitului, o infinitizare a vieții până la epuizare, o mișcare ce slăbește și se stinge spre un urcuș ce l-a dorit mereu, o consumare în interior ca o învingere, într-o încheiere naturală absolută, ca o devenire neîncetată. Mai vedeam în față un om care dăduse sentința. După un timp, mă trezesc vorbind:

- Ce șanse are?

- Minimale! - spune el

Printre lacrimi, îl mai întreb:

- El știe, v-a auzit vorbind în timpul operației?

- Nu, spune el, i-am făcut anestezie totală. Doarme. Este la reanimare.

- Pot să-l văd?

- Acum, nu, pentru că doarme. Veniți după masă, la ora 18, după vizită.

Am plecat năucită. Voim să nu mă mai gândesc la nimic. Mi se părea că văd topirea totală a lumii, cerul se sfârșise, eram pătrunsă de imensitatea unei nopți lugubre, înaintam printr-un ocean de gheață spre nicăieri, ca o plecare fără de înțeles.

Am ajuns acasă la ora 12. I-am dat telefon surorii lui Costel. I-am spus să vină și ea după masă la Craiova, să mergem împreună la spital. De fapt, îi spusese de operație de aseară, deși Costel a zis să nu spun.

La ora 16,45 a venit sora lui Costel. Mi s-a părut o veșnicie. Între timp, am făcut ceai de mușețel. Am luat pijama curată, să-l schimb.

Am mers împreună la spital. Am intrat la reanimare. Costel a deschis ochii și ne-a văzut. S-a mirat când a observat-o pe sora lui. I-am spus:

- Ce faci, Puiuțu? Ești bine?

Era trist. Nu m-a mai întâmpinat

cu zâmbetul acela frumos, ca de obicei. Era slab, numai piele și os. Doar vocea îi rămăsese neschimbată - vocea aceea gravă, de om de radio.

Am vorbit din nou cu medicul. I-a spus și surorii lui, ceea ce-mi spusese mie. Șanse minime. Mi-a spus, apoi, să vin a doua zi să iau o probă s-o duc la laborator.

Mari a plecat aproape plângând. I-am spus că o s-o mai sun eu.

Am mers din nou la reanimare, la Costel. M-am așezat pe un scaun lângă el și i-am citit din "România literară", care tocmai apăruse. I-am citit niște poezii, apoi, de pe ultima pagină a revistei, articolul despre Paul Grigoriu și C.V. Tudor.

Cu câteva zile în urmă, Paul Grigoriu, de la Radio București, avusese invitat la emisiunea sa, "Sfertul academic", pe Corneliu Vadim Tudor. Paul Grigoriu fusese sancționat pentru faptul că l-a lăsat pe C.V. Tudor să "bată câmpii".

Mi-a zis să-i citesc și poezioara lui Emil Brumar. Ne plăcea cum scrie Emil Brumar. Avea o rubrică în "România literară" intitulată "Cerșetorul de cafea".

I-am mai citit, până a adormit. Am vrut să rămân acolo peste noapte, dar asistenta de serviciu mi-a zis că nu mai are rost să stau. Am fost atentă cu ea și am rugat-o să aibă grijă de el.

Mai era acolo o doamnă cu fiica ei, care se operase în aceeași zi. Am rugat-o pe ea să-i umezească buzele cu ceai de mușețel, dacă-i cere, sau s-o cheme pe asistentă.

Am plecat acasă cu un taxi. Taximetristul era beat și era să lovească mașina de un tramvai. I-am plătit cât știam că face un taxi de la Spitalul militar până la mine acasă și m-am dat jos. Am ajuns la ora 22. Am sunat-o pe Mari să-i spun, pentru că așa ne înțeleseserăm.

27 septembrie 2001. La ora 7,55 am ajuns la spital. Pe Costel tocmai îl mutau de la reanimare în salon. Am mers la el:

- Ce faci, Puiuțu?

Era trist. Avea buzele pălpite. Avea urdori la ochi.

L-am spălat pe față cu ceai de mușețel. L-am mângâiat pe obraz și i-am încurajat.

Mi-a spus că nu a dormit bine. Doamna care rămăsese cu fiica ei, peste noapte, mi-a spus că s-a ridicat în fund și a strigat: "Mițu, îmi vine să vomit!" A venit asistenta și l-a liniștit.

Am vorbit din nou cu medicul. Mi-a dat proba pentru laborator: o

bucățică de ficat pusă într-un borcan cu formol. M-a trimis la un laborator pe Calea Severinului.

Afară ploua. Am luat un taxi și am plecat la laborator, pe Calea Severinului, aproape de florărie.

Prin geamurile mașinii se întrezărea o imagine tristă a orașului. Ceva bacovian. Roțile se rostogoleau pe asfaltul umed și păreau că merg la infinit. Pe trotuar, siluete triste își îndreptau pașii către niciunde ca într-o căutare veșnică, blocurile păreau niște figuri geometrice ce stricau echilibrul universal, iar eu, dominată de neîncredere și speranță, de îndoială și credință, de deznădejde și iubire, mă simțeam oboșită și împovărată. Gândul îmi zbura la vorbele Ecclesiastului: "Deșertăciunea deșertăciunilor, toate sunt deșertăciuni."

Am ajuns acolo, dar era închis. Aveam program de la 16 la 19. Am luat un taxi și m-am întors acasă.

Acasă, m-am uitat prin borcan la bucățica aceea de ficat și am plâns. Avea pete albe. Eram supărată și dezamăgită; intristări adânci se împleteau într-o iluzie de speranță îndepărtată și într-o așteptare dezolantă.

Am plecat la serviciu. Acolo i-am povestit unei colege. M-am mai descărcat. Ea m-a încurajat, mi-a povestit de diversi oameni bolnavi de cancer, care s-au vindecat.

Mi-am adus aminte ce-mi ghicise femeia de serviciu în ceașca de cafea, în urmă cu două luni.

- Doamna Doina, nu vă apuca iarna cu soțul dumneavoastră!

- Da, spun eu, pentru că urmează să plece în Belgia.

- Nu, zice ea, toate drumurile sunt închise. Nu pleacă nicăieri.

- Poate ne despărțim! am spus, răsând.

N-a zis nimic, dar s-a uitat la mine, cu tristețe.

Femeia de serviciu mă simpatiza pentru că eu nu o tratam de sus, așa cum făceau alți șefi de birouri, dar nici nu mă trăgeam cu ea de șireturi.

În sala calculatorului nu se mătura pentru a nu se face praf, ci se făcea curățenie cu aspiratorul. Și asta la câteva zile, când nu era mult de lucru, ca să nu perturbe munca operatorilor. Atunci îi ziceam:

- Vă rog frumos să faceți curățenie și în sala calculatorului.

- Da, sigur, doamna Doina, imediat! spunea ea.

Doina DRĂGUȚ

continuare în numărul viitor

Rostul profund al gândului

S-a demonstrat și acceptat unanim ideea, conform căreia naturile artistice autentice sunt cele elementare, eruptive, preocupate mai puțin sau de loc de expresie și mizând pe efectul spontaneității, al inspirației, devenind autentice creații literare.

Întâlnim acum și oricând, în literatura noastră, copleșitoare, torențiale, revărsări de viață, de gândire subtilă, șlefuită, izvorâtă dintr-un mare instinct plastic, instinct poetic, din inspirație plină de miez.

Nu există truism mai evident și mai banal decât acela că scriitorii de seamă, indiferent de genul sau forma scrierilor lor, sunt într-o măsură mai mare sau mai mică, cugetători.

Orice operă literară - poezie, nuvelă, roman, piesă de teatru - trebuie să fie mai mult decât o simplă prezentare a unei idei, a unui sentiment sau a unui lanț de situații, deși subiectul în sine, acțiunea, intriga propriu-zisă, poate să fie primordial, centrul de atracție pentru cititor sau spectator.

Dincolo de subiect, însă, scriitorul își exprimă - implicit sau explicit - convingerile sale filozofice interpretând lumea, invitând, în același timp, pe receptor să medi-

teze, să accepte sau să respingă convingerile sale, astfel, orice operă literară devine în mod fundamental hrană a gândirii.

Cititorul care a avut șansa să parcurgă volumul de versuri „Apocalipsa după Gheorghe” al poetului **Gheorghe Puiu Răducănuș-Țepești**, apărut în anul 2010 la editura Tibiscus din Uzdin - Serbia, și-a putut da seama că autorul este, prin excelență, un gânditor.

Spre deosebire de alți scriitori care pornesc de la subiectul ca atare, punctând opera lor ici și colo cu imagini scrise, Gheorghe Puiu Răducănuș-Țepești, pleacă din capul locului de la ideea, de la mesajul pe care vrea să-l transmită, de la îndemnul de a trezi în cititor acea filozofie de viață ce hibernează în așteptarea unor vremuri mai puțin preocupate de existența materială, sperând și la o existență spirituală.

Privat de avantajele vieții literare, culturale și artistice, datorită locuirii sale într-un târg provincial cum este Râmnicu Vâlcea, spre deosebire de București, autorul și-a dat seama la un moment dat, că nu va putea escalada ierarhia închistată a celor care compun o asociere de literați, decât printr-o activitate, printr-o creație, care să-l ridice deasupra ei.

În cea mai mare parte a lor, poemele din volumul enunțat, sunt veritabile pietre de încercare, de gândire filozofală pentru că la un moment dat îți dau impresia că te afli în prezența unor aforisme dezvoltate de autor.

Afirm acest lucru deoarece în acest volum, poetul este dedu-

blat, creația sa este împărțită în două segmente - o parte este în întregime gândire filozofică, analizează profundă a eului, a trăirilor interioare și exteriorizate în versuri pline de înțelepciune, o altă parte se compune din rimarea strofelor ce se vor o analiză a prezentului sumbru pe care ni-l oferă guvernanții.

Alternanța poeziilor cu iz politic, scrise în pauzele de creație și celor cu esență filozofală, când poetul își dă seama de greutatea vieții, își dă seama că îi este foame, foame de adevăr, foame de dreptate, foame de democrație, lasă loc unei umbriri nu tocmai benefice poeziei sale, ca atare.

O reeditare ulterioară, prin separarea celor două părți, în volume diferite, ar fi benefică pentru autor dar și pentru poezie.

Se impune explorarea aceluși filon de gândire filozofică, de aforism, care pune cititorul în ipostaza de a se confunda cu autorul.

Volumul conține 114 poeme din care putem evidenția aleatoriu, fără o premeditare voită, pe cele intitulate: „Pe malul” (p. 23), „Idea” (p. 37), „Opera” (p. 45), „Ecolul” (p. 49), „Tot timpul” (p. 63), „Asediul” (p. 72), „Râul” (p. 92) și altele din care exemplificăm:

„Pe malul râului/ sunt vizitat/ de niște gânduri/ uriașe/ lățițe-n/ proiecție cosmică/ iar păsările/ cerului/ își continuă/ muzicalitatea/

eternă/ în seninătate/ abstractă”.

Orice filozofie veritabilă, exprimată în idee, relevă valoarea, importanța și prețul vieții.

„Idea/ trecea/ desculță/ pe strada-ngustă/ în lătratul/ câinilor/ cu spinul trandafirului/ galben/ înfip/ în degetul/ sângărând”.

Ca realizare artistică, trebuie subliniat că în nici una din poemele sale, autorul nu este, livresc; experiența proprie îl ajută să ajungă la unele concluzii. „Transpusă în devenire/ opera mea fragedă/ și casantă/ iscă exaltări pentru unii/ dar și iritări/ pentru alții ...”.

El nu scrie pentru a arăta că a găsit ceva nou, ci pentru a scoate din uitare ceea ce s-a mai spus. Pentru el meseria de a scrie este inseparabilă de marea aventură interioară a omului. „Tot timpul/ trebuie să plătim/ ceva: Fie și timpul/ ce ne-a-noronat ieri/ fie visul obraznic/ ce ne-a dus până/ la ceruri ...”.

Aceste exemple extrase din volumul de versuri „Apocalipsa după Gheorghe” sunt scurte, sub forme de gânduri și servesc pentru ilustrarea tezelor cuprinse în analiza operei sale și a omului în sine.

Evident, citatele sunt folosite atât pentru expunerea operei scriitorului cât și pentru scurtele analize privind concepțiile sale filozofice, concepțiilor sale de gânditor, concepțiilor sale morale.

Nicu VINTILĂ

Picturi de Stelian Onica

Tăcerea nopților e tristă

Tăcerea nopților e tristă...
Așa cum stau întins în pat
o văd pe un perete scrisă
de-un orologiu reșapat.
Ascult cum mintea se deșiră,
cum gem în neuroni idei
și în sinapse, la-ncheietură,
mă-ntreabă: omule ce vrei?
Să îi răspund n-am nici o grabă
de frica morții sunt cuprins
și așa ieși la cotitură
Lui Dumnezeu să-i cer răspuns.
Tăcerea nopților e tristă...
Ascult cum stropi plescăie în geam
cu ciocuri de cristale ude
și latră-un câine pe maidan.
Arunc c-un gând să tacă lumea
copacilor cu frunze moarte
dar nimenea nu îmi răspunde,
ce-i pasă lumii de-a mea noapte.

Poeme

de Emil BUCUREȘTEANU

Te-am găsit...

Te-am găsit într-o zi
și te caut de o viață
nevăzută ești în lumina cernută
prin sita iubirii
doar noaptea te aduce
să te vadă visul
întins pe patul morții
sărutul rece arde clipa
veșnicia te înspăimântă
eu trec hotarul
de ce-ai mai venit?

Pictură de Stelian Onica

Defilez spre tine

Elenei C. din Pielești, Dolj

În noapte neagră defilez spre tine
Și număr anii, au trecut cincizeci.
Pe drum de dor imaginea-ți îmi vine,
La altu-n brațe zilele-ți petreci.
Arunc a patului odihnă în neant
Și trup, și suflet caută o geană.
N-ascult de nimeni, nevoie n-am de sfat
Nu are rost să iau a lumii seamă.
Noi ani în șir vor trece cu chipul tău în minte
Mai clar apari cu cât timp se petrece
Și frică-mi e de vremea de sub cruce
Iar eu ateu mă rog la cele sfinte
Când oboseit de dor voi merge spre morminte.

Pictură de Stelian Onica

Efectul de puritate eterată

În picturile călimăneșteanu-lui Mihai Scărlătescu nu trăiesc erezii. Sintezele reprezentării sale vizuale, se regăesc în cuprinzătoare compoziții peisagistice, extrase de mai departe de universul accesibil de undulații variate ale materiei vii.

Sunt convins că, în căutarea frumosului, el s-a străduit să învețe - într-o îndelungată ucenicie - limbajul naturii, încărcat de tainice ecouri ancestrale, izvorâte din inteligența nemărginită a Creatorului.

Desigur, nu lipsesc nici aici în plan secund, ansamblurile decorative ce, caracterizează în general creația picturală prin întrebuințarea culorilor, ca elemente cu valori emotive; dar sesizăm, cum artistul, concepe și stăpânește o întreagă estetică perso-

nală, fundamentată pe principiul libertății operei, trecând astfel, dincolo de imaginea „verosimilă”. Este grația unui limbaj în care se transmite însăși mișcarea ființei.

Spiritul său prospectiv cere ochiului alt/ceva decât imitarea (mimesis), oferită de percepția imediată la contactul cu lumea formelor.

Se înțelege că, aceste potente eruptive din gamele plastice amintite, nu au nimic comun cu tehnica de lucru impresionistă, unde contingenta depășită locuiește rutinier - chiar dacă răspândește pe nări aere academice - selectând secvențe „realiste”, executate automatist. Ceea ce la impresionisti dăunează, conducând - cu minime diferențe - la înrudiri cu tipuri de fotograme, închise în timp, neînsuflețite.

„L'artiste se reconnaît a la qualite de sa transposition” - ne spune Gauguin.

Mihai Scărlătescu se situează stilistic, într-o dimensiune oarecum post-impresionistă, dar unică prin deschideri și originală prin reverberații.

Pânzele sale sunt atinse de un suflu poetic sublim, asemănător duhului care trece pe deasupra apelor. Seriile de peisaje emit un simțământ de cumințenie și echilibru. O misterioasă transparență ne poartă vederea pe aceste pelicule de rezonanță, spre un infinit presimțit, topind în ambianța învăluitoare semnele exteriorului.

Mă întreb bunăoară, cum de freamătă vântul nestingherit printre globurile florifere ale arborilor, care prind rădăcini din

tectonica esenței cromatice; sau de unde vine zborul păsărilor cu aparențe lichide.

Și de peste cer și munți, oameni și ape, văd ieșind prin vitraliile tablourilor sale, zvâcnetul învelșurilor de lumini, purtând pe aripi, o inima cosmicizată.

La pictorul nostru, sursa limbajului plastic este căutată de eminența spiritului în puritatea eterată.

Despre procesele genetice care acționează în cadrul textelor - a scriiturii poetice - la scriitorul Mihai Scărlătescu, voi informa referenții culturali într-o cronică viitoare.

N.N. NEGULESCU

Janet NICĂ

MANUAL DE CUMSECĂDENIE

Ediția a IV-a, revăzută și adăugită, a volumului ÎNTRE LUMI (Convorbiri cu Nicolae Băciuț) de Nicolae Steinhardt, apărut la Editura NICO, 2009, pune, deliberat sau nu, în practică paradigma lui Gaston Bachelard: „Lumea este provocarea mea”. Nicolae Băciuț provoacă, zgândără cu zumzetul întrebărilor, mai mult sau mai puțin incomode, statuia maestrului Steinhardt, în speranța aflării unor fisuri care duc spre lumesc. Intenția, declarată, de altfel, a lui Nicolae Băciuț este aceea de a desena biografia Sihastrului, harta păcatelor lui mundane, de a găsi, sub lustrul orbitor al templului, porozitatea pietrelor îngemănate și, de ce nu, pieile năpărlite pe serpantele ascensiunii. Întrebările bat, precum trasoarele, spre partea de jos a părții de sus, spre copilărie, familie, învățători și profesori, prieteni și cunoscuți, topos-uri unde băntuie, prin definiție, un senzorial neșcolarizat, supus ispitei și căderii în păcat. Trebuie să constatăm că recolta de LUMESC e slabă, abia de încapă în câteva panere artisanale. Zgârcenia treptei de sus nu recunoaște decât OPERA. Scara biografiei, cu trepte bălbăite și picante, trebuie să rămână în umbră, ducând, în ultimă instanță, la cunoașterea autorului, nu a operei. Duhul Părintelui, în stafidirea sa maiestuoasă, nu iubește performanțele culturale, ci isprăvile de caracter, de etică artistică și umană. Încercarea lui Nicolae Băciuț de a traduce un sfânt în limbajul colocvial al materialității dă greș. În cazul lui Nicolae Steinhardt, sămânța bună

a întâlnit, încă de la început, pământ bun. Fostul „bandit și client statornic al Securității” nu se lasă tâlmăcit în lexicul țărâniei. Fondul freudian-adlerian al iconei de acum nu mai are zimi. În permanenta luptă a trupului cu mintea, mintea s-a aristocratizat, s-a avântat gotic spre cer. Sfântul Steinhardt nu mai pipăie decât corporalitatea conceptelor. Printre ulucile IDEII nu se văd decât păcate simbolice, un mic provocator diabolic, un rafinat individualist, un hedonist de clasă, un spirit voltairean, un ironic non-acidulat. Nu alegător al lui Dumnezeu, ci alesul lui Dumnezeu, Nicolae Steinhardt a făcut din Rohia, volens nolens, o replică mustoasă la Păltinișul lui Constantin Noica. Sihastrul cultivă migălos, cu igla, un elitism monahal, Filozoful impune cu incandescență, un elitism speculativ. Sfântul se mântuie prin „ÎNTRE”: „Între viață și cărți”, „Între lumi”. Filozoful se împlinește prin „ÎNTRU”. Ca două alambicuri în dialog la distanță, Rohia și Păltinișul distilează, instituind starea de exigență, valori perene, împlânzind sălbăcia acestei lumi. Atât credința unuia, cât și speculațiunea celuilalt plămăiesc lumi selecte, dincolo de digestia degradantă a profanului. Volumul „Între lumi” structurează, atât în dialoguri, cât și în zecile de scrisori, un trup-operă, aureolat de valori inoxidabile. În toto, prin continentul de liniște pe care îl degajă, cartea lui Nicolae Steinhardt este un binemeritat, pentru noi, manual de cumsecădenie.

PRINTRE, ÎNTRE, ÎNTRU

Trăind printre cărți, Marian Barbu a devenit, polenizat de orizonturi simbolice, o CARTE, bună de pus, la loc de cinste, pe rafturile oricărui spirit care se respectă, dincolo de prietenie sau indiferență. Formația de critic literar l-a sedimentat într-o rigoare suculentă, din impulsul unui dezinteres interesat. În toate cărțile domniei sale de critică literară se constată demersul anteic prin care criticul soarbe apă din ciutura scriitorului.

Homo lecturandis prin excelență, Marian Barbu, hălăduind, fără răgaz, PRINTRE și ÎNTRE, în patria conotativului, a lucrat permanent ÎNTRU esențe.

Volumul V din TRĂIND PRINTRE CĂRȚI (adevărat titlu de colecție!) este împletit voinicește din articole, studii, eseuri, cronici literare, recenzii, interviuri, evocări și note. Autorul se mișcă sprinten pe potecile literaturilor române și universale, între filozofie (CEI TREI FILOZOFI de Giordano Bruno, de pe coperta I) și armonie (MUZICANȚII lui Simone Martini, de pe coperta a IV-a).

Papilele intelectuale ale criticului sunt bătătorite (cum se putea altfel?) de pașii IDEII FRUMOASE, pe care o caută în deltele poezilor și ale prozatorilor, culisând, de la altarul genului arid, la maidanul cu pepeni verzi al speciei. Reverența în fața ideii de VALOARE se împletește ingenios cu terestritatea ideii de ATITUDINE. Eleganța solului venit din

partea atacatorului nu trage de urechi spontaneitatea scriitorului, ci o mângâie până la înțelegere.

Aici criticul literar apreciază efortul hasdec al lui N.C. Georgescu „întru sfințirea textului eminescian”, acolo elogiază limbajul de taină al rondelurilor lui Al. Macedonski, mai încolo se constată reînflorirea suprarealismului la Gellu Naum, mai departe se pune sub microscop efectul sorescian la Marin Sorescu.

De la poezii clasici se face un pas spre poezii contemporani: Ion Beldeanu, Dan Dănilă, Viorel Dinescu, Octavian Doclin, Nicolae Dragoș, Anghel Dumbrăveanu, Ioan Evu, George Filip. Cu o naturalețe stilată se intră în ogrăzile literare ale unor prozatori contemporani: Nicolae Bălașa, Mirel Brateș, Ion Floricel, Georgeta Iliescu, Marius Tupan, Dumitru Țepeneag, și ale unor creaturi de teatru: Ștefan Amariței, Ion Luca, Dumitru Velea.

Marian Barbu ia în iglă, întru desăvârșirea unui zăbun neaoș, criticii și istoricii literari Nicolae Cărlan, Niadi-Corina Cernica, Dan Ciachir, Dan Lupescu, Nicolae-Paul Mihail, Gheorghe Moțuța, și a unui goblen de literatură universală, pigmentat cu scriitori din antologii americane și canadiene: Robert Bingham Downs, Daniel S. Burt, Frank Magill, Patrick Coopens, Rene Dionne, Michel Erman, G.G. Marquez, Orhan Pamuk, Luigi Pirandello, Adam Puslojic, John Updicke.

Volumul, apărut la Editura Sitech, Craiova, 2008, 490 de pagini, se încheie cu un BLOC NOTES, în care opiniile despre valorile locale înhămate la carul perspectivelor nobile, sunt la fel de incitante și mustoase ca la începutul și miezul cărții.

Ferice de cei cu inima curată!

De veghe, în noapte, privesc pe fereastră/ La stelele ce lucesc sus, pe bolta albastră/ Și la luna ținută-n tavanul albastru de sus./ Spre care, după-nviere, și-a luat zborul Iisus...// Mă simt, în aceste momente de veghe, ca un atom./ Plutind în imensul univers pe nava rotundă Pământ./ Și-ascult uimit cum în timpul cernit, în bătaia de vânt,/ Începe să cânte corul de îngeri, dar oamenii dorm!...

Nu uita, îți spune tainic și conștiința ta, tot ce faci: de la gândul murdar sau gestul barbar, privirea urâtă sau vorba mincinoasă păgână, fapta criminală și comportarea de fiară sunt înregistrate undeva!... Și te condamnă chiar conștiința ta!... Te va judeca pentru fapta ta Însuși Dumnezeu!

Conștiința mea!...Dar ce-i conștiința? Cum poate, oare, să-mi fie călăuză, îndrumător și păzitor, ca să merg doar cu ea pe cărarea îngustă, să fiu atent ce vorbesc, să iert pe cei care-mi greșesc, să ascult șoapta divină și să urmez mereu călăuzirea ei cu fața senină?

Ca să răspund la întrebarea aceasta adâncă și sfântă, am luat Scriptura și am citit un verset din „Cuvântarea de pe munte” a Mântuitorului și Învățătorului meu: Fiul lui Dumnezeu, care a venit să trăiască, să ne învețe prin trăire personală, umilința din lumea de tină, judecată nedreaptă, condamnarea necurată, moartea pentru păcatul omenirii, dar Care a înviat, ca să ne dea siguranță, speranță și bucurie ca, prin credință, să avem parte de fericire cerească, pentru veșnicie. Și am reținut din citire că este „ferice de cei cu inima curată, căci ei vor vedea pe Dumnezeu!”

Dacă sufletul este „substanța spirituală care dă omului viața și care este de origine divină și esență veșnică”, conștiința este glasul lui Dumnezeu în om, care îndeamnă numai la bine și ne oprește de la rău. Putem considera conștiința ca „sufletul cuvântului”, așezat de Dumnezeu în „inimă”, cu care vorbim în mod tainic cu noi înșine. Acest „suflet al cuvântului” rostit ne mustră când facem un rău sau nu facem un bine, pe care l-am fi putut face. Tot cu acest „suflet de cuvânt”,

în gând, putem vorbi cu Dumnezeu în rugăciune, sau auzim binecuvântarea când ceva frumos și bun am făcut. Conștiința este un judecător drept, care îți dă verdictul, de vrei sau nu vrei, de îl aștepti sau nu! Cum spune un cântec biblic: „Știința gândului curat este veselie veselilor și știința gândului pătat este chinuirea chinurilor”.

Cum te va judeca, pe patul de boală mortală, conștiința pe care ai ținut-o, și o mai ții, închisă ermetic în forma ta goală de milă și bunătate, când tu iei de pe sărac cămașa ce o mai avea pe spate, îi iei fără îndurare și ultimul „bănuț”, ca tu să trăiești în palate și să te distrezi, ca un pașă turcesc, zicându-ți că mai ai timp să te și smerești, mai târziu?... Și „târziu!” te-ar găsi nepregătit! Mai este timp pentru trezire, până nu este soarele la asfințit!

Acest glas divin: conștiința trează ne învață să fim buni, miiloși și credincioși, pentru că așa l-a creat pe om Arhitectul Divin: ca pe o capodoperă cu suflet.

Suntem ființe unicate create de Dumnezeu cu un scop. Logica acțiunii, adică morala creștină, mă învață că bunătatea este sentimentul ce ne modelează caracterul. Ea este legată de milă, de dragoste și de umilința care ne leagă de Dumnezeu, deschizând ferestrele sufletului nostru, ca să vedem cerul și fericirile date nouă încă aici, pe pământ.

De multe ori ne este teamă să ne arătăm bunătatea, oprîți fiind de orgoliul nostru sau de calculele egoiste de câștig, dar nu uita, cititorule, chiar dacă n-ai știut până acum, îți amintesc că și tu ești creat să fii bun! De ce să nu arăți că ești și tu bun? Oprește-te din drumul tău nebun și meditează la planul lui Dumnezeu cu sufletul tău! Vezi care-i esența ta până nu este prea târziu!

- Te-ai gândit vreodată că tu ești creat să fii bun?

Dacă ești creat să fii bun, tu trebuie să-ți arăți bunătatea iertând, zâmbind și slăvind pe Dumnezeu. Fără bunătatea iertării nu poți fi învingător!

Iertarea e cea mai frumoasă floare a sufletului./ Este o rouă de dimineață și-o pâine proaspătă./ Care îți aduce pacea și fericirea cugetului./ Când ființa ta

intră în Împărăția sfântă a Cerului.

Oricât de ciudați ni s-ar părea oamenii în manifestările lor sociale, religioase, politice sau de altă natură, uneori, în concurențe egoiste și nedrepte, în ambiții draconice și în scopuri egoiste și neloiale, în realitate, oamenii au în ei și ceva bun! Îmi vine în minte o afirmație plină de înțelepciune, pe care am citit-o într-o carte, cu mulți ani în urmă și care spune că „cel mai grandios lucru în Univers este un om bun, care se luptă cu restriștea, dar este unul mai mare. Acesta este omul bun care îi vine în ajutor.”

L-am auzit pe un orator care tuna și fulgera împotriva „presupușilor inamici”. Părea din vocea și din atitudinea lui un om răutăcios și insensibil. Dar a început să spună o întâmplare tragică și i-am zărit mâna că i se ridică spre obrazul, pe care se strecuraseră lacrimi din ochii lui. Și mi-am zis că omul acesta, în esența lui sufletească, nu este rău.

În logica acțiunii, adică în morala creștină, bunătatea este legată intrinsec de dragoste. Iubirea este Dumnezeu. Este dragostea aceea supremă, când poți să-L vezi pe Dumnezeu în sentimentul tău, fiind gata să faci orice pentru fericirea și bucuria celui pentru care dragostea ta este gata să fie arătată, folosită, jertfită. Când poți spune:

- Doamne, ia-mi iubirea și las-o să fie de-a-ntregul în devotarea pentru Tine și pentru cel care are nevoie de mine!

Când ajungi la o asemenea treaptă de înțelegere a rostului tău pe acest pământ, nu mai ești în stare să intri cu bocancii în sufletul ființei care ți-a dăruit dragostea și nici să-i furi bunătatea, ca apoi să-și calci legământul, arătându-ți doar răutatea care a schilodit capodopera Arhitectului divin și te poate face un străin pentru Cerul pregătit pentru fiii lui Dumnezeu care-și poartă fericirile originale esenței sufletești până la capătul existenței lor ca peregrini și călători pe acest pământ.

Grozav lucru este să-ți pierzi bunătatea! Ești fără dragoste fierească și sufletul tău devine ca o iască. Devii un Cain, cu sufletul hain. A fost avertizat și el de În-

suși Dumnezeu de pericolul ce pândea la ușa sufletului său:

„- Nu-i așa? Dacă faci bine, vei fi bine primit, dar dacă faci rău, păcatul pândește la ușă. Dorința lui se ține după tine, dar tu să-l stăpânești.”

Cain n-a ascultat de glasul conștiinței sale și a devenit un criminal. L-a omorât pe fratele său. A fost judecat aspru de Dumnezeu.

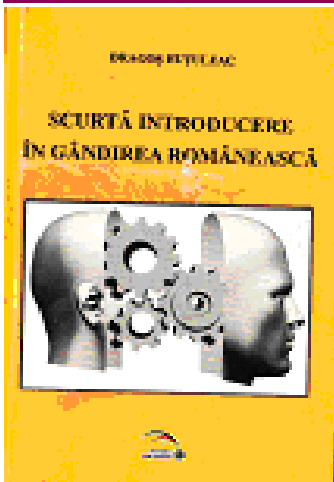
- Cain, ce ai făcut? Acum, i-ai zis Dumnezeu, ești un blestemat urmărit de păcatul crimei și al hoției, de cel al micuni și al truffei.

Nu pot fi fericirile decă cei cu inima curată, în care este dragoste, bucurie, pace, îndelungă răbdare, bunătate, facerea de bine, credincioșie, blândețe, înfrânarea poftelor, cântec și poezie, armonie.

Doamne, te rog fă ca aceste roade ale Duhului Sfânt și-n sufletul meu și al cititorului acestui eseu să fie! Biruința sfântă.

Te văd prin ceața vremii, creștine, pe pământ!// Tu lupți, știind că-n lupta sfântă vei fi neînfrânt./ Căci e cu tine Domnul: Stindardul tău de-avânt/ Ce-și dă biruința-nscrisă-n veșnicia Cuvântului Sfânt.// Credința-n valuri de sfântă lumină-și umple sufletul/ Și-un fluviu de sfinte speranțe te-mpresoară./ Căci lacrimile tănuite și-au spălat tot lutul/ Și floarea de lumină-bucuriei în suflet ți se coboară./ Pot năvăli, de-acuma, talazurile mari de ură pătimasă./ Minciuni întunecate, ca vorbe găunoase, ivite din abis./ Tu bunul meu frate, cu conștiința pură, în alba ta cămașă/ Rămâi de-apururi credincios, trecând prin viață ca prin vis!// Triumful luptei tale l-a pregătit chiar Mântuitorul Iisus;/ Și-n marșul pe pământ, tu mergi cu-al tău curaj tot înainte./ Privind la farul de cre-dință, tu ai o cale dreaptă înspre Sus;/ Nimic nu te mai oprește pe drumul spre-al tău Părinte...

Dumitru BUHAI - SUA

Cea de-a doua carte a proaspătului absolvent de filosofie **Dragoș Huțuleac** ne invită la o incursiune în gândirea filosofică românească, autorul mărturisind, cu dezarmantă sinceritate, intenția de a încerca astfel repunerea în drepturi a spiritualității autohtone, „singura capabilă să ne modeleze ființa într-un tot armonios” și „apropierea românilor de ei înșiși” deoarece „puterea unui popor vine din lăuntru său, nicidecum din împrumuturi, chiar dacă unele sunt nerambursabile”.

Lucrarea începe cu o „Pledoarie pentru gândirea românească în posibilul istoriei” unde încearcă - și reușește - să dovedească consistența spiritului românesc în fața altor culturi. Chemând în ajutor nume mari (Constantin Noica, Alexandru Surdu, Mircea Vulcănescu, Constantin Rădulescu-Motru, Petre Țuțea), autorul concluzionează că „poporul român, în mod cert, completează gândirea universală a lumii cu aspecte capabile să ofere o imagine elocventă a propriei ființe, o imagine autentică ce, pusă față în față cu perspectiva globalizării, rămâne credincioasă ei însăși”.

Cel de-al doilea capitol îl aduce în prim-plan pe Mihai Eminescu, considerat „intemeietorul limbajului filosofic românesc”, acel Eminescu ce „a fost într-atât de român încât se identifică cu fiecare din noi în parte” și al cărui mare merit este cel de a fi crezut în cultura română. O cultură pe care „nu a crezut-o ca fiind de mâna a doua. A considerat-o contemporană culturii occidentale și capabilă oricând a-i îmbrăca formele, fondul rămânând același în preaplînul său de potențial creator”.

Despre români, despre veșnicie și despre lepădarea de sine...

Demersul continuă cu figura lui Constantin Rădulescu-Motru, a cărui operă - afirmă autorul - „este o luptă continuă pentru promovarea României, promovarea care este posibilă numai prin (re)cunoașterea realităților profunde ce ne definesc ca neam”. Viziunea lui Mircea Florian, care susține că „destinul românismului este definitiv legat de ortodoxie” iar „cultura românească s-a întocmit istoricește sub semnul nesiguranței, care e o stare ambivalentă, e o dispoziție cu două fețe: dorul și teama, e așadar o conviețuire de aspirații spre un viitor nebulos în făgăduieli și de fugă deznădăduită din fața primejdiiilor ascunse în ziua de mâine.” Este alăturată celei aparținând lui Mircea Eliade, care, acuzând teroarea istoriei, arată că „românii au păstrat, au adâncit și au valorificat o viziune creștină asupra Naturii, așa cum fusese ea exprimată în primele secole ale creștinismului”.

Dintre contribuțiile lui Mircea Vulcănescu la istoria filosofiei românești, Dragoș Huțuleac se oprește la „aspectul autohton pe care (...) îl promovează în filosofia românească, intuind că în gândirea populară există elemente spirituale de prim rang, care ne pot transporta într-un spațiu metafizic propriu”, iar despre Constantin Noica afirmă: „A crezut în destinul cultural al României chiar și atunci când aceasta nu mai părea să aibă un destin propriu-zis. În acele momente, a mers până acolo încât a căutat elemente care să asigure continuitatea românismului în posibilul istoriei, indiferent de ce ne-ar fi rezervat acel posibil. A făcut apel la limbă, la etnic, la istorie și locul pe care aceasta ni l-a rezervat de-a lungul timpului, la spirit și la voința intuită în personalitatea molcomă și oarecum blazată a românului. În fiecare din aceste descinderi, el a găsit o certitudine care să ne dea un rost în marea familie a popoarelor lumii.”

Ultimul dintre filosofii chemați să argumenteze în favoarea destinului unui popor a cărui busolă s-a dereglat odată cu anul 1947 când „nu mai arăta, cum era firesc, nordul, ci ne arăta estul” și „a fost furată” după 1990, când ar fi trebuit să-și acordeze ritmurile la ritmurile spirituale ale românilor, este Petre Țuțea. Un Petre Țuțea care mărturisea cu demnitate: „Definiția mea este Petre Țuțea românul (s.n.)”, „grija mea la închisoare a fost să nu fac neamul românesc de răs” și „Mă mișc între Dumnezeu și neamul din care fac parte. În afară de acești termeni, nu văd nimic semnificativ între cer și pământ”.

Penultimul capitol (Globalizarea sau inutilitatea sentimentului etnic) stă sub semnul amărăciunii sau, poate, doar a unui scepticism cu gust exotic de migdale amare. Pentru că, deși știe că „România are un loc bine determinat sub aspect spiritual în istoria culturală mondială”, tânărul autor constată și că „Din păcate, societatea românească este imună la valorile sale tradiționale. Ne ferim de contactul cu adevăratele noastre rădăcini, le desconsiderăm și privim în trecut cu mânie, de parcă el ar fi vinovat de neputința noastră actuală. În schimb, ne închinăm la aceiași idoli ca americanii, germanii, francezii, italienii, ș.a.m.d., ignorând cu desăvârșire lumea satului românesc. „Țăran” a devenit un termen de ocară ce lovește în intimitatea neamului nostru cu același dispreț pe care îl încercăm în fața unei lăzi cu gunoi. Pentru un tânăr român din 2009, a fi etichetat ca fiind țăran e mai grav decât o boală incurabilă. Inconștient, ne îndepărtăm astfel de noi înșine și clădim lumea în care vrem să trăim pe temeiuri străine de adevăratul nostru fond spiritual care, fie că vrem, fie că nu, se află la sat”.

Concluziile păstrează aceeași tonalitate fatidică. Autorul ne atrage atenția că „încercarea noas-

tră, ca popor, să fim pe placul tuturor, nu are nici o șansă dacă nu ne plăcem pe noi înșine” și că „Probabilitatea ca autenticitatea sufletului românesc să se păstreze la această cumpănă dintre milenii, este destul de redusă. Procesul de globalizare ne-a luat pe nepregătite. Nu putem îmbrățișa alte culturi fără ca, în primul rând, să fi determinat potențialul propriei noastre spiritualități”. În acest context, destinul nostru ca români se plasează în zodia întrebărilor fără răspuns, sau mai exact, al căror răspuns nu poate fi dat de un individ izolat, ci de acel grup de indivizi pentru care bătăile inimii rezonează cu cele ale cosmosului, pentru care studiul lui Eminescu echivalează cu studiul propriului suflet, pentru care cuvântul dor își păstrează întregi sensurile tainice, pentru care a fi țăran înseamnă a descoperi resorturile veșniciei... Acel grup de indivizi care, aderând la definiția lui Petre Țuțea ar avea curajul să afirme: „definiția noastră este... Maria, Vasile, Gheorghe, Ion... românii”.

Așa cum speram, tânărul autor nu a devenit, cu acest nou volum, mai „cuminte și supus”. A devenit doar mai amar. Și pare să nu înțeleagă de ce refuzăm să ne asumăm, ca popor, o spiritualitate cu valențe eterne, care ne definește și ne-a asigurat supraviețuirea în timp, de ce ne lepădăm - cu seninătate, chiar - de noi înșine...

La finalul lecturii rămân întrebările, nedumerirea, gustul amarului și senzația că ne lipsește curajul, că asemeni Sf. Petru rostim și noi - poate zilnic - „Nu cunosc pe omul acesta”. Să sperăm însă că, așa cum Iisus Hristos, în marea lui iubire față de oameni, i-a iertat lui Petru lipsa de curaj, istoria și poporul român ne vor ierta și nouă lepădările... Și ne vor considera demni să devenim pietre la temelie a viitorului... Doar să nu fie prea târziu... Cocoșul a cântat de mult de trei ori...

Crstina BÎNDIU

Carențe sau omisiuni interesate?!

Analiza minuțioasă a evoluției literaturii române în sec. XIX și XX va scoate în evidență existența unor așa-zise *pete gri*, ceea ce înseamnă că, din păcate, cei interesați sunt puși în situația de a nu găsi informația completă, competentă și credibilă nici măcar în ceea ce privește marile nume ale culturii și literaturii române.

Până de curând, pe de o parte datorită interdicțiilor impuse de comisarii ideologici și politici ai vechiului regim, de inspirație sovietică, dar și datorită unor vehemente proteste venite de peste hotare, românii nu au avut posibilitatea și dreptul de a se bucura de tipărirea integrală a operei eminesciene, dar nici de clarificările ce se impuneau cu privire la biografia poetului. În absența unor texte credibile, a fost posibilă apariția și răspândirea unor teze fanteziste sau deformante, nu numai legate de data reală a nașterii poetului nostru național, ci și în legătură cu motivele reale ale morții acestuia. În legătură cu acest ultim aspect, în ultima perioadă s-a ajuns ca o serie de pesucitori în ape tulburi, de recunoscută orientare politică și politicianistă, aflați în vădită criză de idei pentru soluționarea situației mai mult decât dramatice în care au adus țara, se simt îndreptățiți să se pronunțe în această materie și să dea verdicte în legătură cu asasinarea poetului nostru național, deși nu au nici un fel de pregătire sau chemare în această materie. Este foarte adevărat că exis-

tă și o serie de opinii care leagă dispariția poetului român de acțiunea unor cercuri politice și diplomatice externe deranjate în interesele lor politice din această parte central și sud-est europeană de poziția extrem de critică exprimată în presa vremii de articolele dure publicate sub semnătura lui Eminescu¹. Se face, în acest sens, frecventă trimitere la următorul citat: „*Francmasonul și junimistul P.P. Carp² îi trimitea de la Viena mentorului Junimii apelul „Mai potoliți-l pe Eminescu!”*”³

Trebuie avut, însă, în vedere și faptul că 28 iunie 1883 este o zi foarte importantă pentru istoria și politica României nu doar datorită arestării lui Eminescu. În 28 iunie 1883 se strânge lațul. Este luat pe sus de poliție și băgat cu forța la ospiciu. Sunt încălțate, desigur, toate normele legale și i se înscenează unul dintre cele mai murdare procese de defăimare și lichidare. Exact în această zi, Austro-Ungaria a rupt relațiile diplomatice cu statul român timp de 48 de ore, iar von Bismark i-a trimis o telegramă lui Carol I prin care Germania amenința cu războiul. În cursul verii Imperiul austro-ungar a executat manevre militare în Ardeal pentru intimidarea Regatului României, iar presa maghiară perorase pe tema necesității anexării Valahiei. Împăratul Wilhelm I al Germaniei a transmis, de asemenea, o scrisoare de amenințări, în care soma România să intre în alianță militară iar Rusia cerea, de asemenea, satisfacții.

În opinia autorilor acestei idei, trimiterea de către P.P. Carp a acestui mesaj era motivată de afectarea intereselor internaționale ale României ca urmare a semnării de către aceasta a unor acorduri internaționale, acorduri care îi limitau drastic posibilitatea de sprijinire a cauzei românilor transilvăneni, obligând-o într-un fel la completa abandonare a acestei lupte prin anularea oricărui sprijin diplomatic, material sau financiar. Există o coincidență destul

de interesantă în sensul că acest mesaj a fost transmis în anul 1883, el coincidând cu momentul declanșării bolii ce va duce la moartea, 6 ani mai târziu, a poetului român, perioadă denumită de unii istorici literari a *marei întunecimi*.

Un avizat cercetător și specialist, în calitatea sa profesională de medic neuropatolog, Ovidiu Vuia, poet și om de cultură, din păcate destul de puțin cunoscut generațiilor de azi, care și-a trăit o parte din viață în Germania, într-un studiu patografic intitulat *Despre boala și moartea lui Mihai Eminescu*, face o serie de precizări extrem de interesante, dar și utile și anume că: *în legătură cu afecțiunile poetului înainte de 1883 sunt câteva aspecte demne de amintit. Până în prezilele îmbolnăvirii sale, poetul a fost psihic normal, nu prezenta semne de lues ereditar, corect congenital, bolile din 1872, ca gălbănare (hepatită), aprinde-re de mațe (enterocolită) și ceva mai târziu, artrita cotului, confundată cu o paralizie a brațului, nu au nici o legătură cu infecția luetică. Din practica medicală de cunoaște, adesea bolnavii suferind de artrită acută, fiindcă nu-și pot mișca de dureri unul din membre, spun că sunt paralizați, fără să știe că, pentru specialist, paralizia e întotdeauna de natură nervoasă. Diferențierea, cum se poate face și în cazul poetului, se restabilește retroactiv pe baza evoluției, artrita trece în câteva zile, pe când o paralizie ține câteva luni, ceea ce nu a fost așa la Eminescu. La fel nu există nici o probă că poetul ar fi suferit de infecția primară luetică.*

Tot doctorul Ovidiu Vuia este de părere că oboseala și depresia, precum și criza poetului au fost provocate de munca susținută și grea de ziarist la „*Timpu*”, deci nu pot fi calificate drept patologice. Pe de altă parte, referitor la simptomele bolii, Ovidiu Vuia apreciază că *toate însă de natură afectivă și fără stigmatice paralitice*. Mai mult,

intrând în detalii de strictă specialitate medicală, pornind de la referințele lui Ion Rusu Șirianu, unul dintre apropiații lui Eminescu, care a consemnat durerile de cap ale acestuia, el crede că *erau de origine psihogenă și nu paralică (luetică), iar starea lui mentală nu se arăta deloc dezorganizată*, dacă se ține cont de cele afirmate de Iosif Vulcan în articolul „*Suvenirii Bucureștene*” apărut în 1884 în *Familia*, în care Iosif Vulcan își arată încântarea trăită în cadrul Cenaclului Junimii în urma lecturii făcute personal de către Eminescu a unora dintre poeziile sale pe care urma să le publice în paginile revistei debutului său în literatura română. Pentru a face și mai credibilă afirmația sa, Ovidiu Vuia citează și afirmațiile lui Duiliu Zamfirescu, *nu chiar prieten cu poetul nostru*, care, în iarna anului 1882, și-a încântat auditoriul în cadrul aceluiași cenaclu citindu-și singur poeziile una mai frumoasă decât alta. Din această cauză Duiliu Zamfirescu trage concluzia că *poetul era sănătos și cu sfiala sa obișnuită asculta cum discută alții*.

Abia pe la sfârșitul lui iunie 1883, mai exact în perioada 25-28 iunie apar primele tulburări psihice ale poetului, fapt ce va conduce la internarea sa în sanatoriul doctorului Șuțu, unde i s-a pus diagnosticul de *manie acută* potrivit unui buletin medical semnat de doctorul respectiv. În perioada următoare, în pofida tratamentului, starea poetului se înrăutățește, fapt care îl determină pe Titu Maiorescu să-l trimită, la sfârșitul lui octombrie 1883, pe poet, însoțit de Chibici Râvneanu și un păzitor, la Viena, *pentru a fin internat, fie la Institutul de stat Schager, fie la Ober-Doebling*, unde și-a petrecut dealtfel o parte însemnată a internării sale. El a fost investigat de dr. Obersteiner, una din somitățile vieneze în bolile nervoase. Doctorul vienez a confirmat diagnosticul de

continuare din pag. 10

manie acută, făcând diferențierea de o formă maniacăală a pgp-ului.

Dr. Ovidiu Vuia trage astfel concluzia că la Viena, *Eminescu prezentase un tablou maniacăal tipic, așa-zisul atac de paralizie semnalat de dr. Popazu, însoțit de crampe musculare și conchide n-a fost decât un simptom maniacăal, nu epilepsie, dovadă că nu s-a mai repetat, a trecut fără urme și asta fiindcă nu a avut o cauză organică.*

Tot Ovidiu Vuia mai precizează că *Oricum, Eminescu la Viena a avut o revenire impresionantă, stare dezvăluită de scrisorile adresate de el cunoscuților și prietenilor... limpede la creier, deși în scrisul său de altfel niciodată schimbat, fenomen subliniat de specialiștii grafologi*".

Așa cum arătasem, trimiterea poetului la sanatoriul vienez, internarea și tratarea lui s-au făcut pe spezele lui Titu Maiorescu. Nu vrem să formulăm acuzații neîntemeiate la adresa mentorului Junimii, în același timp destinat al mesajului trimis tot de la Viena de francmasonul P.P.Carp. Considerăm că demersul lui Titu Maiorescu a fost de bună credință și că nu a făcut o acțiune de ochii lumii, poetul fiind readus în țară la primele semne de revenire la o stare de sănătate mai bună. Și nici nu vrem să facem vreo necuvenită aluzie la o criminală asociere a francmasonului Maiorescu, cu dușmanii poetului și ai poporului român în vederea suprimării fizice a acestuia prin readucerea sa în țară și internarea în unități de tratament cu personal și dotări inferioare celor austriece.

După revenirea lui în țară într-o formă ameliorată a stării de sănătate, poetul recidivează obligându-i pe medici să-l supună la noi controale medicale. Astfel, în 1886, un pseudo-specialist, Iulian Bogdan, a pus un diagnostic foarte mult discutat și disputat de posteritate: *alienație mintală produsă de gome sifilitice pe creier și exacerbate de consumul de alcool.*

Dr. Ion Nica, unul dintre specialiștii care a contestat justetea

unor astfel de diagnostice, considerate aberante, pompoase, goale, bazate pe nici o probă concretă, preconizând, totodată, grabnica închidere a poetului la bolnița de la Mănăstirea Neamțului, afirma: *Evoluția periodică alternantă a psihozei maniaco-depresive cu alternanța crizelor de manie și melancolie, după revenirea la normal este acum tipică și corespunzătoare stării mixte a lui Kraepelin.*"

Analizând atent buletinul medical al lui Ion Nica, Ovidiu Vuia a tras concluzia: *Personal susțin că Eminescu, neavând paralizie generală progresivă (pgp), ci o psihoză maniaco-depresivă fără substrat anatomic, nu a avut nici un motiv să se depărteze de poezia sa. Îmbolnăvirea lui nu duce sub nici o formă la o mare întunecime...din contră, psihoza produce tulburări afective, dar menține nealterată capacitatea creatoare a unui poet sau cercetător științific.*

Momentul grav este demarat atunci când, internat fiind din nou la sanatoriul dr. Șuțu, medicul său curant, un anume dr. Iszak, începe un tratament eronat⁴, făcându-i injecții cu mercur, injecții care, deși preconizate să-l vindece, au dus în cele din urmă la moartea lui. Tratamentul era complet inadecvat și nu ținea cont de cele confirmate de ultimul consult vienez. Eminescu nu avea paralizie generală, nici o altă formă de sifilis cerebral, ci o psihoză maniaco-depresivă iar tratamentul cu mercur trebuia evitat cu orice preț. Desigur că foarte multe dintre afirmațiile aberante proferate la adresa poetului⁵ și preluate superficial de o serie de exegeți și istorici literari⁶ sunt dovedite și de activitatea creatoare continuată de Eminescu între 1883-1889, iar un exemplu, în general evitat de a fi menționat de istoricii literari, este realizarea de către poet a magistralei traducerii a piesei *Lais*⁷, *un adevărat monument al literaturii române, așa cum îl apreciază unii istorici literari.*

La începutul anului 1889, poetul este internat din nou la institutul dr. Șuțu. Dr. Șuțu și dr. Petrescu au redactat, la 23 martie

1889, un raport medico-legal despre boala poetului în vederea stabilirii situației sale mentale și a gradului de responsabilitate. Potrivit acestui document sunt consemnate doar *tulburări psihice, fiindcă, așa cum a subliniat dr. Vines, nu au existat alte simptome... bolnavul, la întrebările puse, răspunde cu o voce cântătoare și monotonă, nu are fenomene dizartrice de vorbire, altădată repetă vorbele pronunțate de alții și când e singur exprimă monologuri fără sens, cel puțin pentru ei, atenția este absentă (nu se poate concentra), dă răspunsuri mașinale, automate...*

La 13 aprilie 1889 s-a constituit o comisie de curatelă a poetului, bazată pe buletinul de diagnostic fals dat de cei doi medici amintiți, deoarece poetul putea oricând să revină la normal, fiindcă suferea de o psihoză cu remisiuni spontane, chiar și în perioada când nu beneficia de nici un fel de tratament. Dr. Vines, pe care l-am mai citat, urmărind îndeaproape evoluția pacientului său, va constata că: *mai târziu apare o ușoară incoordonare a membrelor superioare și tremurături ale degetelor, ale buzelor și limbii.* În perioada în care se afla internat la Institutul Șuțu de pe str. Plantelor din București se revine la tratamentul cu injecții de mercur, deși încă din 1887, la Botoșani poetul mai beneficiase de astfel de cure. În buletinul medical întocmit de dr. Tomescu⁸ sunt amintite semnele intoxicației mercuriale, fiind reținute și efectele unui astfel de tratament medical, care se poate datora fie lipsei de profesionalism, fie unor dispoziții clare din partea unor cercuri ostile poetului și care vizau eliminarea lui fizică. În pofida semnelor de intoxicație mercurială, vizibile încă din martie 1889, tratamentul a fost continuat, iar pe la începutul lunii mai fenomenul s-a agravat progresiv, până la moarte. Este surprinzător faptul că numeroși medici care au urmărit evoluția bolnavului nu numai că nu au diagnosticat fenomenul de intoxicație, dar nici nu au dispus încetarea tratamentului cu mercur și alegerea unei

medicații care să prevină sfârșitul poetului.

La data de 12 iunie 1889, Mihai Eminescu a întreținut un dialog cu judecătorul Baran, dialog care scoate în evidență caracterul delirant al acestuia, deosebit de fuga de idei maniacăală, incoerentă, care nu avea caracter propriu-zis de delir.

În pofida constatărilor ce ar fi trebuit să-i fi îngrijorat pe medicii curanți, dr. Șuțu dispune medicului Vineși să continue tratamentul cu injecții mercuriale.

După cum se știe, potrivit declarațiilor dr. Vineși, cu aproximativ 23 de zile înainte de moartea poetului, acesta a fost lovit de un alt bolnav, P. Poenaru, cu o piatră în cap. Lovitura și rana artificială produsă nu prezentau o importanță deosebită. Cu toate acestea, în mod cu totul interesat, atât oficialii sanatoriului Șuțu, cât și autoritățile vor da vina pe atacul și lovitura lui P. Poenaru, considerând că acesta ar fi constituit cauza reală a morții. Versiunea a fost ulterior preluată de o serie de intelectuali distinși⁹, precum și de exegeți și istorici literari căroră, se pare, le erau necunoscute la data la care își formulau opiniile.

Reamintim totodată și afirmația, absolut gratuită și fără nici un fel de dovezi a lui Rudolf Șuțu, fiul patronului sanatoriului, poetul ar fi fost lovit de un alt bolnav cu o scândură în cap. Același individ susține că moartea ar fi survenit imediat sau doar la câteva ore după producerea traumatismului. Considerăm o astfel de afirmație nu întâmplătoare, ci, ca parte integrantă a unui plan diversionist, menit a ascunde atât modul, cât și cauzele sfârșitului Poetului nostru național.

După cum se știe, în data de 17 iunie 1889¹⁰, s-a efectuat autopsia care ar fi trebuit să clarifice acest subiect controversat. Autopsia trebuia să elimine inclusiv afirmațiile fanteziste potrivit căroră moartea poetului s-ar fi produs prin sincopă cardiacă, cu toate că, la vârsta sa de nici 40 de ani și cu un fizic asupra căruia nu planau semne de întrebare, o

continuare în pag. 12

continuare din pag. 11

asemenea cauză a morții este exclusă. Însuși dr. Șuțu îi mai dădea poetului câțiva ani de viață, dovedă certă că niciuna din cauzele invocate nu rămâne în picioare la o analiză mai atentă.

S-a remarcat că, în timp ce se afla pe catafalc, Eminescu purta un bandaj. Acest aspect a dat naștere multor opinii controversate, inclusiv invocării ideii unui grav traumatism cerebral Enigma o soluționează tot dr. Ovidiu Vuia, care subliniază: *în timpul autopsiei sigur i-a fost dislocată bolta craniană pe care n-au putut-o ulterior fixa după cum se procedează astăzi neproblematic*. Același autor este de părere că masca mortuară ce i-ar fi fost luată înainte de autopsie nu poartă absolut nici o urmă de traumatism grav cerebral.

Desigur că au fost invocate și alte motive, inclusiv prezența unui erizipel al plăgii pe jumătatea feței drepte și de acolo până la abdomen, încercând să se sugereze că acesta ar fi fost rezultatul bolii de sifilis de care ar fi suferit poetul. În realitate, așa cum au arătat specialiștii, avem de-a face cu o simplă erupție medicamentoasă. Pornind și de la precizările cuprinse în necrologul apărut în revista *Familia*, în iunie 1889, care descrie faptul că pe fața poetului mort se vedeau urmele unor zgârieturi, dr. Vuia atrage atenția că avem de-a face cu eriteme alergice datorate mercurului injectat până în ultimele zile ale vieții sale. Dr. Vuia avansează ideea că o astfel de injecție letală i s-ar fi făcut poetului cu puțin înainte de moarte, când el se plângea de dureri în tot corpul și de palpitații. În buletinul medical, rezultat după efectuarea autopsiei, sunt făcute precizări cât se poate de clare privind starea diferitelor organe, dar care ne permit astăzi să tragem concluzia că este cu totul exclusă ideea endocarditei. Același document subliniază, însă, și o serie de neajunsuri privind competențele profesionale ale medicilor, inclusiv a dr. Tomescu, care pare a fi adevăratul autor al buletinului medical nesemnăt, păstrat la Aca-

demia Română. Sunt făcute precizări și în legătură cu creierul poetului, în greutate reală de 1490 gr¹¹ și care arată că în configurația normală a circumvoluțiilor cerebrale, inclusiv a celor frontale, nu se găsesc aderențe meningeale și că poetul a avut un creier normal, lipsind cu desăvârșire simptomul patognomic, obligatoriu în cazul unei paralizii generale progresive, după o evoluție de aproape 6 ani; e vorba de atrofia marcată, cu retracție frontală, îndeosebi a creierului.

Dacă această autopsie ar fi fost făcută de prof. Victor Babeș, care era singura somitate recunoscută în București în acest domeniu, am fi avut astăzi descrise cu exactitate concluzii competente, ce ar fi eliminat definitiv orice speculații legate de cauzele morții lui Eminescu.

Rămâne încă, până la această dată, neelucidată și ușurința cu care s-a urmărit ștergerea urmelor prin distrugerea creierului poetului. Sunt foarte multe aspecte legate de această situație, dar și de afirmațiile făcute în 1914 de marele savant G. Marinescu, care modifică diagnosticul inițial, fără, însă, să clarifice, în afara oricărui dubiu, acest aspect important. Scrisoarea expediată de el Academiei Române, la 29 iunie 1914, este departe de a elimina o serie de suspiciuni legate de cauza morții poetului nostru național.

Problema atât de spinoasă a cauzelor morții poetului pare a se fi dorit, încă din perioada în care ea s-a produs, să rămână în sfera incertitudinilor.

Abordând recent, într-o conferință publică această problemă, o persoană, care s-a declarat descendentă a lui Ioan Paul, profesor de estetică clujean care l-a cunoscut pe Eminescu în timpul șederii acestuia la Blaj, iar ulterior s-a aflat în preajma acestuia în cercurile culturale de la Iași, declara că prof. Ioan Paul povestise în familia sa că adevărata cauză a morții poetului s-ar fi datorat prezenței, într-o perioadă simultană, la Institutul Șuțu de pe str. Plantelor din București, și a unui medic psihopat, cu care poetul s-ar fi aflat într-o stare conflictuală permanentă. Într-un

moment de criză acută, fiind iritat continuu de poet, acest medic bolnav l-ar fi omorât cu mâinile sale pe poet. Evenimentul ar fi avut loc la scurtă vreme după lovirea poetului cu o piatră de către P. Poenaru.

De asemenea, același interlocutor a susținut că Eminescu a fost în realitate bolnav de sifilis, boală de care s-ar fi contaminat în urma contactelor sale sexuale cu Veronica Micle. Despre aceasta, susținea aceeași persoană, se știe că, suferind de narcisism și având un soț mult mai în vârstă decât ea, ar fi întreținut, în mod curent relații sexuale cu numeroși militari din garnizoana de Iași de la care este posibil să se fi îmbolnăvit ea însăși. De altfel, precizează persoana în cauză, asumându-și în mod indirect vina pentru moartea poetului, Veronica Micle s-a retras, imediat după producerea decesului, la mănăstire, unde s-a sinucis, considerându-se singura vinovată de toate cele întâmplate.

Persoana în cauză susține că în cercurile intelectuale de la București și Iași, pe care le frecventa în mod curent prof. Ioan Paul, o astfel de interpretare era general acceptată, fapt care, în opinia ei, ar explica de ce nu s-a întreprins nimic pentru elucidarea, dincolo de orice dubiu, a cauzei morții poetului.

În opinia noastră, există o strânsă legătură între caracterul profund național și patriotic al textelor jurnalistice semnate de Eminescu în presa vremii, dar și implicarea sa în susținerea activității unor organizații având ca obiectiv lupta națională și moartea lui la o vârstă când se afla în deplinătatea forțelor fizice și intelectuale. Eminescu a reușit, se pare, să afecteze foarte grav interesele obscure ale unor cercuri politice și francmasonice din țară și de peste hotare. Nu întâmplător, cred eu, necazurile lui Eminescu încep din același fatidic an 1883, când francmasonul P.P: Carp solicita unui alt francmason dar și demnitar român, respectiv lui Titu Maiorescu: *Mai potoliți-l pe Eminescu*. Nu întâmplător același Titu Maiorescu acționează pentru ștergerea oricărui

urme care ar fi permis posterității să afle adevărul, înstrăinând o mare parte din documentele și manuscrisele rămase de la poet¹². Am certitudinea că toate aceste documente au fost distruse *de facto*, iar orice tentative de descoperire a lor părându-mi-se un gest absolut gratuit, fără vreo șansă de reușită.

Eminescu trebuia să moară pentru ca, în primul rând, cercurile politice bucureștene, dar și monarhul străin aflat în fruntea țării să își poată duce la îndeplinire obligațiile asumate față de cercurile politice și diplomatice de la Viena și Berlin, interese care, fiind vădit contrare cauzei naționale, s-au bucurat de o intensă atenție critică din partea marelui nostru Poet Național.

Este foarte posibil ca în arhivele, din țară sau străinătate, ale unor loji francmasonice să se descopere în viitor și alte documente, care vor confirma că moartea, la 15 iunie 1889, a poetului Mihai Eminescu a fost un act premeditat și nu efectul agresiunii iresponsabile a unui psihopat, fie el P. Poenaru, fie acel doctor, anonim, așa cum se sugerează în încercarea ascunderii adevărului. Este foarte relevant faptul că la ducerea la îndeplinire a acestei acțiuni criminale sunt implicate mai multe persoane, în afară de Titu Maiorescu, legate de interesele cercurilor francmasonice ale epocii, inclusiv o serie de specialiști din domeniul medical, care i-au aplicat sistematic, dar în mod conștient, injecții cu mercur, în pofida manifestărilor concrete ale afecțiunii poetului, care ar fi impus un cu totul alt tip de tratament medical.

¹¹Manifestările organizate de *Societatea Carpații* îngrijorau în mod deosebit reprezentanța diplomatică a Austro-Ungariei în România. *Societatea Carpații*, era un adevărat partid secret de rezervă, cu zeci de mii de membri, care milita pe față pentru ruperea Ardealului de Imperiul Austro-Ungar și alipirea la Tară, dar executa și acțiuni conspirative.

¹²Într-o notă informativă secretă din 7 iunie 1882, redactată de ministrul plenipotențiar al Austro-Unga-

continuare în pag. 13

continuare din pag. 12

riei la București, Ernst von Mayr către ministrul Casei imperiale și ministrul de externe din Viena se raporta: *Societatea Carpaților a ținut la 4 iunie o ședință publică, căreia i-a precedat o consfătuire secretă. Despre aceasta am primit din sursă sigură (ceea ce înseamnă nota unui agent infiltrat în organizație - n.n.) următoarele informații: subiectul consfătuirii a fost situația politică. S-a convenit acolo să se continue lupta împotriva Monarhiei austro-ungare, dar nu în sensul de a admite existența unei "Români iredente". Membrii lor s-a recomandat cea mai mare precauție.*

Eminescu, redactorul principal al ziarului "Timpul", a făcut propunerea de a se încredința studenților transilvăneni de naționalitate română, care pentru instruirea lor frecventează instituțiile de învățământ de aici, sarcina pe timpul vacanței lor în patrie, să contribuie la formarea opiniei publice în favoarea unei "Dacii Mari". Săcăreanu, redactorul adjunct de la "Româna liberă" a dat citire mai multor scrisori din Transilvania adresate lui, potrivit cărora românii de acolo așteaptă cu brațele deschise pe frații lor. (Arhivele St. Buc., Colecția xerografii Austria, pach. CCXXVI/1, f.189-192, Haus - Hof - und Staatsarchiv Wien, Informationsbuero, I.B.-Akten, K.159).

Un alt un raport confidențial către Kalnoky, ministrul de externe al Austro-ungariei, informa despre o altă adunare a Societății Carpații, din care rezultă că un anume Lachman, redactor la ziarul „*Bukarester Tageblatt*” și foarte activ spion austriac, avea ca sarcină urmărirea pas cu pas mai ales a lui Eminescu. În contextul notei informative se mai numește un agent din vecinătatea imediată a lui Eminescu, care ar fi putut fi chiar vicepreședintele Societății Carpații, despre care se scrie negru pe alb că este nici mai mult nici mai puțin decât... spion austriac (numele acestuia reapare ulterior în procesul verbal dresat de comisarul Niculescu cu ocazia arestării lui Eminescu: informat de d.d. G. Ocășanu și V. Siderescu că amicilor lor d-l Mihai Eminescu, redactorul ziarului *Timpul*, ar fi atins de alienație mintală.)

Eminescu avea o statură publică impresionantă și era perceput drept un cap al conservatorismului dar și al luptei pentru unitate națională coordonate ulterior printr-o întreagă rețea de societăți studențești din orașe centre universitare din cuprinsul monarhiei Austro-Ungare. S-a creat

un fel de network care avea ca obiectiv direct lupta pentru unitatea politică a românilor. Pe lângă societatea "Carpații", au mai apărut la Budapesta societatea "Petru Maior", la Viena "România jună", la Cernăuți "Junimea", "Dacia", "Bucovina și Moldova", în Transilvania societatea "Astra" și în vechea Românie, "Liga pentru unitatea culturală a tuturor românilor în vechea Românie", care avea filiale inclusiv la Paris. Toate aceste organizații se aflau în obiectivul serviciilor secrete ale Austro-Ungariei, fiind intens infiltrate și supravegheate. Colecția arhivelor politice vieneze cuprinde numeroase rapoarte similare cu notele informative care priveau activitatea lui Eminescu, considerat un lider primordios. Eminescu era urmărit pas cu pas. Baronul von Mayr, ambasadorul Austro-Ungariei la București, îl însărcinase pe F. Lauchman în acest sens: *Eminescu este în permanență urmărit de F. Lachman, agent austro-ungar care avea sub observație mișcarea ("iridenta") ardelenilor din București și ale cărui rapoarte sunt astăzi cunoscute.* O notă informativă a baronului von Mayr denunță articolul lui Eminescu din "Timpul", privitor la expansiunea catolicismului în România.

În 1883 Eminescu realizează un tablou al maghiarizării numelor românești în Transilvania și îl ridiculizează pe rege, pe Carol I pentru lipsa sa de autoritate. Condamnă guvernul liberal pentru politica externă și internă, denunță cărdășia conservatorilor cu liberalii și devine o povară incomodă pentru toată lumea. Tiradele și intransigența sa deranjau toate taberele. Eventualitatea ca acesta să devină cândva parlamentar - ca mulți alți ziariști, ar fi fost nefastă pentru puterile externe din jurul României, deoarece ar fi putut genera un curent politic ostil și neconvenabil intereselor acestora. Eminescu este informat și simte că i se pregătește ceva.

Guvernul a desființat "Socie-

tatea Carpații" chiar la cererea reprezentantului Austro-Ungariei în București, baronul Von Mayr, cel care se ocupa cu spionarea lui Eminescu. Odată cu arestarea și internarea la balamuc a lui Eminescu au fost organizate razii și percheziții ale sediului "Societății Carpații", au fost devastate sediile unor societăți naționale, au fost expulzate persoane aflate pe lista neagră a Vienei și au fost intentate procese ardelenilor.

Exact în această zi trebuia de fapt să se semneze tratatul secret de alianță dintre România și Tripla Alianță formată din Austro-Ungaria, Germania și Italia. Tratatul însemna aservirea României Austro-Ungariei în primul rând ceea ce excludea revendicarea Ardealului. Bucureștiul era dominat de ardeleni care ridicau vocea din ce în ce mai puternic pentru eliberarea Ardealului, pentru drepturile românilor asupra de unguri. Eminescu era în centrul acestor manifestări. Tratatul urma să interzică brusc orice proteste pentru eliberarea Ardealului iar condiția semnării tratatului era anihilarea revendicării Ardealului de la București. "Directiva de sus" s-a aplicat la diferite nivele. Declararea nebuliei lui Mihai Eminescu este unul dintre ele. Așa zisele *interese de stat* l-au nimicit pe tânărul redactor - potențială mare figură politică a României Mari, tocmai în anul când împlinea 33 de ani, vârsta jertfei lui Ioan Botezătorul și a lui Iisus. Tratatul a fost semnat până la urmă în septembrie 1883 ceea ce a mutat lupta ardelenilor în Ardeal. (Cf. George Roncea - **Adevărul despre Eminescu la 120 de ani de laucidere**)

² P.P. Carp, înalt fruntaș conservator, dar și important factor de decizie în cercurile francmasonice ale vremii, devine ambasador al liberalilor la Viena și cere să i se pună surdina lui Eminescu.

³ Apud Dan Brudașcu, *Paradoxurile Francmasoneriei*, Cluj-Napoca, Editura Sedan, 2009, p. 104.

⁴ S-ar putea trage concluzia că,

în realitate, tratamentul dr. Iszak nu a fost deloc eronat, ci că el a urmărit, în deplin consens cu preocupările unor cercuri ostile, grăbirea suprimării fizice a unui adversar extrem de incomod așa cum devenise Eminescu, prin activitatea sa de jurnalist patriot.

⁵ Acesta a fost ținta unei campanii sistematice de defăimare, în vederea compromiterii lui în viața publică, spre a face mai puțin credibile atacurile din articolele lui de presă. Adversarii lui, la comanda spionajului maghiar și, probabil, a cerurilor francmasonice, au dorit cu orice preț să acrediteze ideea nebuliei lui Eminescu. De aici și insistențele, uneori chiar cu sprijinul unor medici, asupra bolii sale mentale, inclusiv prin exagerarea și accentuarea gravității acesteia.

⁶ Din păcate, unele din aberațiile proferate la adresa lui Mihai Eminescu au fost preluate, cu prea mare ușurință, chiar și de un istoric literar ca G. Călinescu.

⁷ Poetul a făcut traducerea nu după originalul francez, ci după o versiune germană. S-a remarcat, însă, cvasi-unanim, că el a făcut o traducere fidelă, traducând cuvânt de cuvânt, fără, însă, a sacrifica în vreun fel componenta estetică a lucrării. Exactitatea traducerii și nivelul estetic al acesteia vin însă să infirme acuzațiile proferate în legătură cu starea mentală a poetului.

⁸ Dr. Tomescu este un exemplu clar de lipsă de profesionalism. El era medic pediatru, ca pregătire, și nu avea nici cunoștințele nici experiența necesare în funcția pe care o ocupa.

⁹ Este amintit, în acest sens, și Mircea Eliade, între alții.

¹⁰ După alți istorici literari, autopsia ar fi fost efectuată imediat după constatarea morții poetului, respectiv în data de 16 iunie 1889.

¹¹ G. Călinescu a susținut că greutatea acestuia ar fi fost de doar 1400 gr.

¹² În manuscrisele din acei ani, cele care au scăpat nedistruse de Măiorescu, sunt însemnări derutante, care arată nivelul la care era hotărât să acționeze Eminescu ca lider al *Societății Carpații*. Planurile lui Eminescu, vizau contracararea consecințele unei alianțe a Casei Regale din România cu lumea germană, proiecte cu adevărat "subversive", mergând până la o răsturnare a lui Carol I. Este ușor de înțeles că acțiunile sale au fost dejucate prin metodologia tipică *măsurilor active* specifice serviciilor secrete de acum dar și de atunci. (cf. G. Roncea).

Dan BRUDAȘCU

Doina Drăguț

spațiul din neliniști

pierduseră înțelepciunea
în spațiul lor
din neliniști - lipsa de timp
devenise obstacol -
posibilitățile curgeau
depășind măsura simțurilor
relația adâncă se spărgea
în fărâme

sublim

umbre grele

clipele trec
cu noi cu tot

umbre grele
distribuie
depărări

în toate direcțiile

gândurile se scutură
absentul ocupă spațiul
zone de tăcere se decupează
te clatini în toate direcțiile
golul umple formele
părăsite de trupul tău
oglindea fură imagini

inițieri concentrice
tăcere
singurătate

spațiul dintre punți

elegant și dezinvolt
sar în spațiul dintre punți
fluturi prinși la subsuori
(câte clipe sunt în timp)
mă desprind
de prăbușire

în unduiri de alb
mă descopăr
înafară

de pretutindeni

toate umbrele se-nchid
zvâcnirea de sub pleoape
adună de pretutindeni
iscă armonie chipul meu
întreg
se prelinge sângele
în cer
de pe pământ

punct sporadic

sprijinită-n punct
sporadic se-nfioară-n
spațiul ei
tulburarea din oglindă

valuri ample
și în falduri
de absență
umplu goluri

timp brutal

sper și disper
totul este prelungire
gol
timp brutal
al smulgerii
din sine

pierzându-mă
în orice formă
epuizez întregul

lucrurile din urmă

mă întorc
spre lucrurile din urmă
nu mai adaug
nimic

și veșnicia
și omul robit de lucruri
sunt ale tale
trecătorule

rătăcire

profund îndepărtat
în simplitatea firii sale
rătăcea

și gloria și dezonoarea
îl tulburau în mod egal

în vecinătatea amurgului
toate par mai adânci

calea

calea pe care merg
nu este văzută
(presupun că merg
de jos în sus)

în față
deasupra
nu este lumină

în spate
dedesubt
nu este întuneric

noapte risipită

sunetul înlocuit
de pierderi
se întoarce

marginile nopții risipite
se adună
în umbra spațiului
din vis

în nedefiniri
mă-mpart

aproximări

mă adun
din unghiuri
întreagă alergare
ruptă de-nceput

ore vechi bătute-n turn
scad în trecut
depărtarea

curg aproximări
în orice amănunt

autoportret

ochii mei verzi
prelungesc
câmpia în spații
tremurate

fantezie

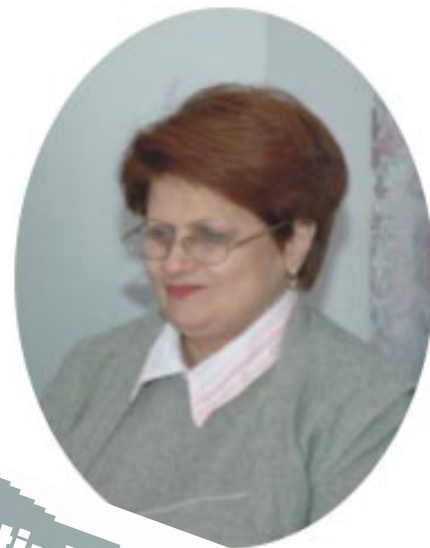
nu mă preocupă simetria
nici armonia
totul este neașteptat
umbra și lumina
se joacă
aripile se adaugă
una câte una
lumea se mișcă
plină de fantezie

nenumire

rătăciți
și atașați de efemer
locuiesc splendori
în clipele descompuse

se spulberă în profunzime
orice diferență
pretutindeni
se-nfiripă forma
în contur

ceea ce nu are nume
este numele
pe care-l dăm

Spațiul din neliniști

cel ce se învinge pe sine

intrăm anevoios
în începutul albastru
lucrurile se despart
păstrându-și egalitatea

frânt și închis
în spații nevăzute

cel ce se învinge pe sine
în sine așteptare uitată
este cu adevărat puternic

dincolo

dincolo de tăcere
privirile...
măsurându-ne
singurătatea

ochi mei verzi despletesc
salcia - lacrimile ei curg râuri
râuri

mă adun clipelor
cum vântul
ascuns între frunze
se adaugă foșnetului

nesemnificativ

alunecăm printre lucruri
nu avem loc
formele scapă
cu desăvârșire
în mijlocul gândurilor
nici un detaliu nu este
întâmplător
nici nu este

Imaginea lunii în poezia românească

(repere tematice și stilistice)

Literatura română modernă s-a dezvoltat sub influența romanțismului, curent literar artistic de mare complexitate manifestat în țările europene în prima jumătate a secolului al XIX-lea. De aceea, lirismul și tema naturii marchează în mod deosebit evoluția poeziei românești, alături de teme cu caracter istoric și folcloric. Cel mai des întâlnite motive aparținând temei naturii în poezia românească sunt: *codrul, muntele, marea, râul, cerul, soarele* și - nu în ultimul rând - *luna*.

Motivul lunii apare în literatura populară, unde se integrează unui motiv mai complex, „soarele și luna”. Ca astru al nopții, luna apare și la Dosoftei, și la Ion Budi-Deleanu.

Contrar așteptărilor, la primii poeți romantici nu întâlnim frecvent motivul lunii. Explicația acestui fapt constă în formația lor intelectuală și artistică, de factură clasică, care s-a suprapus influenței noului curent - romanțismul. Printre primii poeți, Grigore Alexandrescu, în pastelul nocturn *Răsăritul lunii. La Tismana*, exclamă: „lună așa încântătoare”, folosind apoi metafora „glob rubinos”. O imagine asemănătoare este prezentată de D. Bolintineanu în legenda istorică *Cea de pe urmă noapte a lui Mihai cel Mare*, care începe cu versul: „Ca un glob de aur luna strălucea”.

Mai legat de folclor, Vasile Alecsandri închină lunii poezia *Crai-nou*, iar în *Baba Cloanța* o evocă într-un univers al credințelor populare.

Motivul lunii cunoaște o dată cu Eminescu o largă circulație în poezia românească (*Dicționarul limbii poetice a lui Eminescu*, București, Editura Academiei, 1968, p. 319 - 320).

Cea mai frapantă imagine eminesciană a lunii este aceea a

unei ființe blonde și blânde, plină de măreție și farmec, atotștiutoare, rătăcind în arhitectura fantastică a norilor. *Bălaie*, în *Scrisoarea IV*, este un epitet cu valoare de personificare. Epitetele eminesciene fixează senzații vizuale: *albă (Odin și poetul)*, *argintie (Crăiasa din povești)*, *clară (Sara pe deal)*, *galbenă (Povestea magului călător în stele)*, *mare (Împărat și proletar)*, dar și atribute morale: *atot-știutoare (Miron și frumoasa fără corp)*, *dulce (Lasă-ți lumea...)*, *mândră (Somnoroase păsărele)*, *sfântă (Sara pe deal)*:

Luna pe cer trece-așa sfântă și clară,/ Ochii tău mari caută-n frunza cea rară,/ Stelele nasc umezi pe bolta senină,/ Pieptul de dor, fruntea de gânduri ți-e plină (Sara pe deal).

Comparații plastice pentru lună aflăm de la Eminescu în poeziile *Călin*, *Antropomorfism*, *Povestea magului călător în stele*, *Miron și frumoasa fără corp*, *Luceafărul*.

Personificarea este specifică motivului lunii la Eminescu. În poezia postumă *Dacă treci râul Selenei...* luna apare ipostaza unei ființe de o ireală frumusețe: [...] pare că vezi trecând o minune: [...] / D-umerii goi abia se ține o mantie albastră,/ Măinile albe de ceară se joacă cu cozile blonde/ Și cu mărgeanul ce cade pe sâni și cu creșii de mantă.

Într-o altă postumă, *Luna iese dintre codri* (din care au fost preluate câteva strofe în *Făt-Frumos din teji*), poetul recurge la o comparație pentru a obține personificarea. De această dată, luna este o ființă austeră: Parcă fața-i *cuvioasă*/ E cu ceară *învăscută*.

La această impresie contribuie cele două arhaisme: *cuvioasă* și *învăscută*. Alteori, luna este „stăpână”, „regină” (*Melan-*

colie, Strigoii, Eco, Miradoniz, Scrisoarea I, Scrisoarea III, etc.). Tânără și maiestooasă, luna apare ca o siluetă botticelliană în *Scrisoarea III*, în visul sultanului, iar în *Eco* trece „prin nourii ruși” și aduce dorul în sufletul poetului. Starea de melancolie și visare produsă de lună este exprimată în *Scrisoarea I* (prima strofă); moartea speranțelor și mersul distrugător al timpului sunt înfățișate simbolic prin moartea lunii înseși în *Melancolie*.

Poeții posteminescieni sunt profund marcați - în a evoca luna - de versurile poetului național. În pastelul *Noapte de vară*, George Coșbuc face o comparație cu caracter de noutate: „gânditoare ca o frunte/ de poet”, iar Octavian Goga dezvoltă motivul lunii în spirit eminescian: „mi-reasa ceriului albastru” (*Pe înserate*).

De asemenea, motivul lunii este prezent și în poezia simbolistă a lui George Bacovia: „O fată, prin gratii, plângând/ Se uită ca luna prin ramuri” (*Toamnă*).

Observăm în poezia interbelică, o înnoire a modalităților artistice de plasticizare a motivului lunii, o largire a semnificațiilor sale. La Ion Pillat luna evocă trecutul: „se revarsă luna ca o fântână plină” (*Scrisoare*), „neaua lunii ninge pe sălcii în zăvoi” (*Citatorii*), „luna-și lasă razele pieziș” (*Cină*).

În *Nocturnă (a` la Debussy)*, Vasile Voiculescu se exprimă astfel: „Lunecă mâna lunii pe lac, / Pletele apei lin se desfac...”.

Tudor Arghezi asociază luna secerii, lanului: „Luna-și așează ciobul pe moșie” (*Beșug*), „luna prinsă-n ploi” (*Născocitorul*), „Parcă-ar fi căzut din cer / Luna nouă-ntr-o livadă/ și i-au pus un lemn mâner / Ca să ție bine-n coadă [...] Pare luna-ntr-adevăr / Că-și începe secerișul” (*Secara*),

„Luna s-a suit în zare/ Din pământ, cât o căldare” (*Luna s-a*), ca și în *Ogor pustiu* și *Spuză fierbinte*. În alte poezii Arghezi vorbește prin motivul lunii despre harul și neliniștile poetului, căutător al frumosului (*Coșarul alb, Cântec de boală*). Într-un *Creion* asistăm la o suprapunere modernă de imagini: „Luna umblă printre case / Îmbrăcă-n ceață fină. / Ornicele bat la șase. [...] / Noi ne ducem printre lumi / [...], Și atunci bătu și luna”.

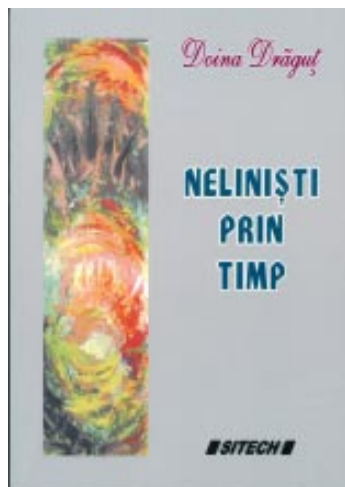
Lucian Blaga asociază luna misterului existenței și cunoașterii în *Eu nu strivesc corola de minuni a lumii*, creând apoi alegoria naturii lunare a poetului din *Enigma lunii*. Asociată motivului iubirii, luna este evocată în poeziile: *Noapte* („Pe lună, când ne scapără-n argintul nopții/ pocalele de vin...”); *Înfrigurare* („Numai marginea subțire-a lunii/ ar mai fi așa de rece/ - de-aș putea să i-o sărut - ca buza ta”); *Madrigal* („c-un strigăt să stingem luna”). Blaga creează prin motivul lunii o atmosferă de vrajă onirică, plină de frăgezime și delicatețe, plastică în același timp, vizuală și muzicală: *Liniște* („Atâta liniște-i în jur de-mi pare că aud/ cum se izbesc de geamuri razele de lună”); *În amintirea țăranului zugrav* („meșterul blând cu care zugrăveai / sfinți atât de fragezi/ parcă veneau de-a dreptul din lună”); *Luna* („Nu-ți pare-o floare mare galben dezvălită,/ pe care [...] vântul/ A despoiat-o [...] de-o petală?...”); „Luna s-a coborât pe-o bibliie/ și de pe file/ privește înapoi la chipul ei spre cer”, „Luna s-a-ngrădit c-un curcubeu”:

Sonata lunii de Beethoven/ e însăși luna coborâtă pe pământ. [...] / luna ce umblă prin păduri/ prin rouă-albastră și prin flori de crini,/ Și-alcătuieste din lumini/ amare și din dulce vânt/ Ofelii, Margarete, Beatrice (*Sonata lunii*).

Neașteptat, motivul lunii are și alte conotații la Ion Barbu, care vorbește alegoric despre momentul apusului lunii în *Ultimul centaur*: „o carne înnorată/ Porni, în melc de abur”, „dezgrădinată/ Se lămurea din noapte o inimă de foc”.

“Neliniști prin timp”

(Ed. Sitech, Craiova, 2010)

Doina Drăguț, absolventă a facultății de matematică, cu activitate prodigioasă în domeniul informaticii, îndeplinind într-o perioadă de timp onoranta funcție de șef de Oficiu de Calcul la IUG Craiova, ne dezvăluie, chiar prin „mărturisirea sa de credință” - preambulul lucrării de care ne ocupăm -, că „lucrurile cu adevărat esențiale sunt lucrurile simple”...

Atât prin formația sa, cât și prin parcursul profesional a constat că „oricare ar fi spațiul și timpul în care te naști, există un singur drum care te duce spre împlinirea destinului, destin pe care ți l-ai ales sau destin care te-a ales - ți-a fost hărăzit (s.n.) - călăuzindu-te spre finalitate”.

Informatica, un vârf al științelor și activităților umane contemporane, a determinat în comportamentul, modul de gândire și acțiune al autoarei să adopte modalități de corectă îndeplinire atât a sarcinilor profesionale cât și a obligațiilor legate de atribuțiunile ce și le-a asumat în familie și societate.

Pe plan afectiv și psihologic, utilizând abilitățile native, încercă, și reușește, să evadeze din câmpul calculatorului, al informaticii, dominat de cifre, domeniul funcțiilor continue, discontinue, derivabile, integrabile etc., îmbinând rigorele matematicii cu mirificul rafinament al artei scrisului sub implacabila acoperire a exprimării care, în final, devine deviza ei de viață („ars longa vita brevis”), încercând să fixeze, cuaju-

torul cuvintelor, eternitatea în mișcare, un segment al acesteia, să depășească clipa prezentului și în conexiune cu timpul pe care dorește să-l depășească identifică o legătură între materie și idee pentru a crea emoții, încântare, admirație pentru frumusețea identificată „în prezent”.

Debutază în literatură încă din perioada de formare, când, elevă și ulterior studentă și informaticiană fiind, cochetază cu domenii bine identificate ale literaturii - poezie, proză, critică literară. Colaborează la diverse publicații locale și centrale, inclusiv la postul de radio „Oltenia” Craiova, culegând aprecieri elogioase, dintre care dorim să redăm secvențial și nu separat în ordinea în care au fost așternute pe hârtie următoarele aprecieri ale criticului Ovidiu Ghidirmic: „Poeta își analizează stările sufletești și gândurile scriind o poezie de cunoaștere, gnomică și introspectivă în care lirismul se împletește în permanență cu analiza lucidă...”. Ca aspect inovator se reține faptul că apare “o noutate ce ține de domeniul limbajului utilizat, încărcat de termeni proveniți din disciplinele exacte ce pot fi întâlniți la fiecare pas”. Se face referire la “locul geometric al ființei sale”, “cercuri concentrice care descriu mișcarea circulară a gândirii”, “nostalgia de care se reazemă asimptotic, altfel spus o nostalgie a infinitului”, plecând dintr-un “punct de pornire care este speranța”, urmând “ceasuri de îndoieli ce logaritizează în timp iubirea”.

Producția autoarei este bogată, ea publicând, în timp, după volumul de debut „Ceasuri de îndoieli” (versuri, 1994), alte volume: „Arabescuri” (eseuri, 1995), „Detășare într-un spațiu dens” (versuri, 1995), „Individualitatea destinului” (eseuri, 1996), „Spațiul din neliniști” (versuri, 1998), „Ochiul de lumină” (versuri, 2000), „Suferințele unui redactor” (roman-jurnal, 2006) și „Neliniști prin timp” (eseuri, 2010).

Ca observație, ce se impune, este obligativitatea de a extinde chiar și numai în ceea ce privește titlurile acordate volumelor, indiferent cărui gen literar aparțin, remarcă lui Ovidiu Ghidirmic privitoare la „inovația realizată de **Doina Drăguț**, în ceea ce privește utilizarea unui limbaj încărcat de termeni proveniți din disciplinele exacte”.

Din autoanaliza autoarei se poate reține, fără prea multe semne de întrebare referitoare la calitatea producărilor sale, că aceasta manifestă maturitate în stăpânirea verbului și implicit a exprimării care demonstrează că a trecut repede și cu nonșalanță de „temerile debutanților”, care elocvent chiar în raport cu „îndoiala pascaliană”, ce ține de statutul și condiția omului cu zbatările sale, ce se află într-o permanentă stare de tensiune, trăiește intens sentimente de neliniște și aspirație spre o lume în care structural se cristalizează îmbogățirea existențială.

Abordând scrisul, **Doina Drăguț** nu-l consideră o meserie ca oricare alta, ci o formă a artei cu libertate de exprimare ce permite transformarea sentimentelor intrinseci aparținând autorului în emoții exterioare la care va participa și cititorul... și dorește să se realizeze cu ajutorul scrisului și comunicării gândurilor, ideilor autorului prin simboluri expresive către receptor (cititor)... și dorește a se ajunge în perceperea acestuia...

În acest context, este foarte important ca fiecare individ, care își apropie scrisul ca meserie, să-și adreseze o întrebare simplă: „cine sunt eu ca scriitor, de unde vin și încotro mă îndrept?”. Trebuie avut în vedere, în această ipostază, că este necesar ca scriitorul să fie lucid în a aprecia că „lucrurile cu adevărat esențiale sunt lucrurile simple” din preajma noastră, dar pe care noi nu întotdeauna le identificăm și de cele mai multe ori alergăm să le căutăm în altă parte, încărcându-le

cu explicații filozofice, metafizice și exprimări alambicate cu multe prețiozități de limbaj și le transmitem semenilor care caută și prin scrierile pe care le parcurg identificarea situațiilor contemporane cu soluții pentru problemele de existență, de viață, pe care le întâmpină la tot pasul.

Abordarea memorialisticii, a lucrărilor cu caracter de eseuri - care aduc în atenția cititorului, prin modalități opuse studiului de tip academic, cele mai diverse probleme printr-o abordare liberă, digresivă și fără pretenția de a le epuiza -, este o modalitate mult folosită în epoca contemporană în dorința expresă de a se asigura chiar și „mărturisiri de credință”, inclusiv referitoare la „activitatea literară...”.

Adoptând varianta publicării în volum a unei multitudini de eseuri, pe care le-a realizat și introdus în sumarul unor reviste, în primul deceniu al sec. XXI, **Doina Drăguț** asigură, cu multă relevanță, transmiterea frământărilor sale, ale societății românești în tranziție, ale cărei avaturleri le trăim cu toții, fără a avea posibilitatea să influențăm varianta de deplasare a etapelor ce urmează. Citându-l pe Marin Preda, este util să facem precizarea că în condițiile actuale „pe cititor nu-l interesează profesiunea personajului sau numele lui, ci condiția lui umană; pentru un autor, un doctor docent sau un tăietor de lemne prezintă același interes. Autorul nu face o reconstituire a profesiei, ci a existenței individului deoarece fiecare exprimă condiția sa de existență”.

continuare în pag. 17

continuare din pag. 16

În realizarea eseurilor, **Doina Drăguț**, înzestrată cu sensibilitate artistică, marcată de rigoarea pregătirii sale profesionale și exercitarea profesiei alese, își cenzurează exprimarea și ideile cu mai puțină implicare sentimentală, cu scopul dorit și de multe ori declarat, de a se plasa permanent în limitele adevărului problematicilor abordate și pentru ca mesajul ce-l transmite să fie în raport cu situația dată atât evocator, pozitiv perceptibil sau acuzator, ca un rechizitoriu în instanță, în cazul problemelor identificate și apreciate ca grevând negativ mersul evenimentelor. De multe ori renunță la exprimările ambigue, cu unele „absconșități”, cunoscute ei, atât discursul cât și limbajul folosit fiind directe, chiar și cu imposibilitatea, pentru cititor, de a-l interpreta, ci doar de a-l accepta sau nega.

Remarcăm faptul că narațiunea sa curge liniștit, ca o apă ce traversează un peisaj - ce poate fi agreabil sau dezagreabil -, logic și cu nerv, utilizându-se propoziții și fraze în general scurte, cu idei exprimate sintetic, uneori eliptic și cu implementări ale stilului indirect-liber, care în afară de faptul că determină interesul cititorului va crea și varianta activității sale participative, proiectând opțiunea de aprobare sau dezaprobare a situațiilor relatate, ce se poate manifesta, inclusiv, prin sentimente de compasiune, în condițiile în care societatea civilă este chemată să extirpe practicile unei reminiscențe dictatoriale specifice totalitarismului comunist și „încrângăturii” post-decembriste, incompatibile democrației care încearcă să se înfiripeze în România post-aderare la UE.

Volumul „Neliniști prin timp” este structurat pe patru capitole: I. Articole, eseuri (36 lucrări), II. Prefețe (3 sinteze de prezentare), III. Recenzii, cronici literare (37 de prezentări) și IV. Cronici plastice (14 referințe).

Ca observație generală, se impune precizarea că materialele incluse în volum constituie rodul activității publicistice material-

zate în contribuții la „Mesagerul Olteniei” (al cărui redactor-șef adjunct este), publicații locale și centrale cu profil cultural precum: Lamura, Luceafărul românesc, Cuvântul libertății, Epoca, Ecoul, Jurnalul de Dolj, Radio Oltenia Craiova etc.

Publicațiile care au găzduit scrierile autoarei, prin profilul lor bine determinat, ne creează posibilitatea identificării largii palete a subiectelor și problematicilor abordate, inclusiv în ceea ce privește stilul și limbajul folosit, adecvate fiecărei situații în parte. De asemenea, bagajul bogat de cunoștințe în varii domenii, coroborat cu stăpânirea limbajului, cu termeni specifici acestuia, îi permit să se miște și să se exprime în cele mai diverse zone ale culturii și vieții societății românești contemporane, realizând prezentări sintetice de dimensiuni în concordanță cu spațiul editorial avut la dispoziție. Pentru că diversitatea și acuratețea prezentării și atenția cu care abordează subiectele, fără a le epuiza problematica, creând cititorului posibilitatea de a se implica emoțional și a fi tentat ca, ulterior, prin activități personale „să-și contureze întregul”, dorim să exemplificăm: „Eminescu - Naționalul și Universalul”, „Brâncuși în conștiința scriitorilor lumii”, „Arghezi, între teluric și celest”, „Traectoria lui G. Călinescu”, „Mircea Eliade - 100 de ani de la naștere”, „Marin Sorescu - nouă ani de posteritate”, „Marin Preda - 83 de ani de la moarte”,

„Un om mare - Mitropolitul Nestor”, „Al cincilea Patriarh - Preafericitul Teoctist”, „Colegiul Național Carol I - 182 de ani”.

Aceste materiale au în principal valoare prin tendința și acribia cu care autoarea încearcă, prin creionarea subiectelor respective, să demonstreze importanța unor creatori români care, prin operele lor, se ridică la cele mai înalte culmi ale creațiilor în domeniu pe plan mondial și prin aceasta locul României în creația și cultura europeană și universală pe care mulți contemporani sunt tentați s-o minimalizeze dacă nu chiar s-o denigreze.

De o deosebită importanță este faptul că aceste lucrări, aparținând segmentului eseistic, reușesc să trezească interesul pentru cultura românească, ca parte distinctă și cu multe calități ale culturii europene și mondiale, pentru care, în contextul Uniunii Europene, noi, românii, avem obligativitatea de a le releva, stabilindu-le conexiunile, inclusiv rolul în continuitatea exprimărilor în aceste domenii deosebit de sensibile.

Alte eseuri ca „Vikingii și Nobelii lor”, „Regele Alfred cel Mare și harpa lui”, „Henry Ford - părintele automobilului modern”, „Marele zid chinezesc”, „Zidul plângerii”, „Arta arabescului” ne creează posibilitatea conexiunii cu problematici ale altor popoare și prin implicațiile lor în cultura și viața universului și prin apropiere cu arta noastră.

O altă categorie de eseuri a-

bordează problematici ale societății românești contemporane: „Purificarea prin jertfă”, „Căutări”, „Omul împovărat și obosit”, „Jungla realității”, „Sfidare și umilință”, „Panorama unei lumi fenomenale”, „Declinul ireversibil”. Acestea ne permit să identificăm în autoare observatorul atent care percepe corect problemele activităților cotidiene încriminându-le fie tranșant, fie persuasiv, demonstrând fine calități de analist politic dublat de altul de natură socială.

În materialele incluse în segmentul „Prefețe” al volumului, autoarea ne demonstrează valențele sale de „cititor activ”, „analist al textelor prezentate” care scoate în evidență problemele pe care le consideră valori.

Abordarea dată unui volum de versuri și unuia de proză demonstrează atât valențele de critic, cât și cunoștințele posedate în domeniile sociologic și etnografic, dar și în ceea ce privește tehnica de realizare a domeniilor în cauză.

În volum sunt incluse 37 de recenzii de carte, producții din diverse domenii: literatură (poezie, proză, eseistică, memorialistică, umoristică), religie, filozofie, politologie, istorie, filatelie, fenomene paranormale.

Abordarea unei atât de largi palete de modalități de exprimare ne permite să apreciem nivelul elevat de cunoștințe în domeniile în cauză dar și dorința de a le face receptabile unui larg cerc de cititori cărora se adresează.

Materialele incluse în capitolul IV - „Cronici plastice” - o plasează pe autoare în rândul criticilor de artă care, prin prezentări cu adecvata utilizare a unui limbaj colorat, folosind metafore și comparații judicioase plasate în text, au darul de a face „mai ușor accesibil” în lumea artelor plastice a amatorilor de frumos, chiar dacă nu posedă elevația necesară pentru a penetra stilul și modalitățile de exprimare ale multora dintre creatorii din acest domeniu.

În final, o felicităm pe autoare pentru demersul său, dorindu-i cele necesare pentru a recidiva în acest domeniu.

Andrei POTCOAVĂ

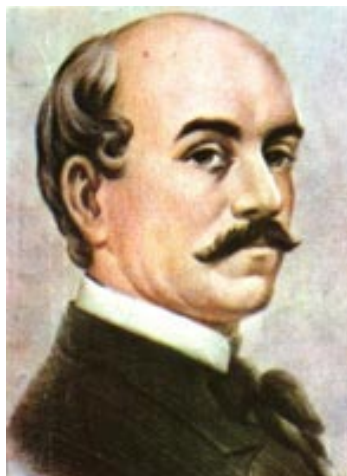
Dorin Macovei - Ultimul oraș

«Etern - femininul
ne-naltă-n țării»

Vasile Alecsandri și Elena Negri

Sunt cunoscute celebrele cupluri erotice formate din mari poeți și iubitele lor, devenite muze, cărora le-au ridicat adevărate monumente literare.

La nouă ani, Dante Alighieri s-a îndrăgostit de o fată de vârsta lui, Beatrice Portinari, pe care o va iubi cu ardoare și puritate până la dispariția prematură a ei. Dragostea piedută pentru Beatrice este principala sursă de inspirație a marelui poet florentin, Dante Alighieri (1265-1321). Aceasta a murit în 1290, la 24 de ani. Iubitei i-a închinat cea mai măreață

operă, după poemele lui Homer, „Divina Comedie”.

Francesco Petrarca, unul dintre cei mai mari poeți italieni, a dedicat cele mai izbutite versuri iubitei sale, Laura. Aceasta devine o prezență poetică vie în diverse ipostaze, în timp ce Beatrice a lui Dante reprezintă un simbol. Chiar și după moartea iubitei, Petrarca re trăiește, prin poezie, clipele unei fericiri pierdute, Laura stăruie mereu în imaginația poetului.

Marele Goethe, la vârsta de 75 ani, se îndrăgostește de tânara Ulrike. Iubirea, pentru el, este o experiență spirituală, o împlinire sufletească, reprezintă absolutul.

Nu mai puțin vestite au devenit și cuplurile erotice ale scriitorilor români Vasile Alecsandri - Elena Negri și Mihai Eminescu - Veronica Micle.

Vasile Alecsandri o cunoaște pe Elena Negri în anul 1840, la câteva luni de la întoarcerea în țară, de la Paris. Este sora pietenului său, Costache Negri, a Zulniei,

Catinchii și a Eugeniei Negri. Bolnavă de o boală fără scăpare, pe atunci, divorțată în 1843, este nevoită să călătorească mereu în străinătate, pentru îngrijirea sănătății. Idila amoroasă cu Elena Negri începe în 1845. Se întâlnesc la Blânzi, moșia Elenei, din ținutul Tecuciului sau la Mânjina, unde își împărtășesc tainele inimii, cele mai frumoase gânduri, intensele sentimente reciproce. Frumusețea fizică și morală, puritatea sufletească și spiritul viu cuceresc inima poetului. Trebuie să fi semănat mamei, Smaranda, care nu e alta decât Zulnia, muza lui Costache Conachi, devenindu-i soție la câțiva ani după moartea primului soț, sau bunicii, ambele recunoscute ca „frumuseți ale Moldovei”.

Portretul Elenei Negri, pictat de C. Rosenthal, autorul vestitului portret alegoric „România revoluționară”, este o mărturie a faptului că a fost o femeie deosebit de frumoasă. Acest portret se remarcă prin intensitatea și claritatea expresivă a chipului. Fața este o expresie a lăuntricului, ochii privesc în profunzime, privirea mângâietoare, duioasă, cu o umbră de melancolie. Se observă și un zâmbet discret ce sugerează setea de viață. N. Pătrașcu, scriitor și diplomat, realizează o descriere a unui alt portret al Elenei Negri: „Un portret fotografic în văpșele, făcut în Iași cam pe la 1844, reprezintă pe Elena Negri, un cap frumos în toată puterea cuvântului, purtând după moda timpului zulufi scurți cu două cărări în loc de una, adică așa numita pieptănătură en coeur. Părul negru, mătăsos, cu reflexe albastre, ochi superbi, mângâioși și negri ca sprâncenele. Nasul și gura potrivite. Elena ține o haină ușoară, un fel de algeriană încrustată, strânsă la sân de o mână încântătoare și c-o mișcare grațioasă”.

În primăvara anului 1845, după ce se întoarce de la București, cei doi îndrăgostiți trăiesc clipe minunate, la Blânzi sau la Mânjina, pline de poezie și iubire romantică, alergând călări prin dumbrăvi sau străbătând câmpi-

ile, sunt copleșiți de sentimente puternice pe care le trăiesc în pacea adâncă a serilor de primăvară. Izolați de lume, se simt fericiți.

În 1846, pornește într-o călătorie spre Italia, la Veneția, unde se întâlnește cu prietena sa, Elena Negri. Acest fapt este consemnat în scrisoarea adresată lui A. Ubicini: „În 1846, am părăsit din nou Moldova, am vizitat Constanti-nopolul, Brussa, Atena, Insulele Ionice și m-am dus să mă stabilesc la Veneția pentru două luni. Aceste două luni au constituit epoca cea mai fericită a vieții mele, dar am plătit-o scump, căci destinul m-a supus celei mai crude încercări care poate distruge o inimă de 24 ani. Absența mea a durat unsprezece luni, în timpul cărora am compus o mare parte din „Lăcrimioarele mele”.

În timpul voiajului efectuat în Italia, Austria, Germania, Franța și din nou Italia, în perioada 7-19 iunie 1846 - 4 mai 1847, Vasile Alecsandri a redactat un jurnal intim cu titlul „Jurnal de călătorie în Italia”, scris în limba franceză. Textul jurnalului a fost publicat pentru prima dată de C.D. Papastate, în 1947, „Vasile Alecsandri și Elena Negri, cu un jurnal inedit al poetului”, însoțit de un amplu studiu introductiv. Fusesse achiziționat de la nepoata Paulinei Alecsandri, Elena Ivănescu-Capșa. Paginile „jurnalului” prezintă viața trăită în cuplu, de către cei doi îndrăgostiți pe timpul călătoriei. Autorul își exprimă reacțiile, sentimentele intime într-un mod exaltat. Adevărate pagini de lirism. Este prezentată toată gama stărilor sufletești ale îndrăgostitului, de la momentele de fericire erotică în diferite ipostaze, grațioase, amintind de cuplul Petrarca-Laura, la neliniștile și tristețea apăsătoare din partea ultimă a voiajului. Episodul prezentat în jurnal poate fi un subiect de roman erotic. Acest poem de dragoste sfârșește tragic, prin trecerea în neant a Elenei.

Reținem câteva fragmente din jurnal:

„Aici (Veneția) începe cu adevărat viața noastră în doi, fără piedici, fără neliniști, absorbiți de

fericirea și de nebuniile noastre copilărești. Ne este teamă că vom îmbătrâni prea curând, fără să băgăm de seamă curgerea timpului. Niciodată gata înainte de ora unu sau două după-amiază, vorbim despre tot și de nimic, rădem tot astfel și ne îmbrățișăm mereu, ceea ce face din orele noastre un lung și neîntrerupt lanț de sărutări și mângâieri”.

„Înaintăm încet spre lagună, legănați de o unduire dulce și cadentă, care face ca gândurile noastre să plutească în adâncul visurilor nelămurite”.

„Fericii cei ce iubesc. Mai fericiți acei ce se retrag de lume și pot, ca noi, să adauge farmecului dragostei pe acela al Veneției”. Lord Byron a spus pe drept cuvânt: „Credința înaltă pe om la Cer, dragostea coboară cerul în om”.

„Sederea noastră de două luni la Veneția valorează cât o viață întreagă de fericire, căci visul cel mai frumos al tinereții noastre, speranțele cele mai luminoase ale dragostei noastre s-au realizat zi cu zi, oră cu oră”.

„Totuși, curând, sănătatea ei, care se îndreptase în prima lună, se înrăutățește, tusea reîncepe, o chinuiesc dureri de cap îngrozitoare și cade greu bolnavă. Îngrijorarea mea este la culme”.

Se încheie cu: „La 4 mai, la ora trei dimineața, Elena Negri moare pe vapor la intrarea în Cornul-de-Aur”.

Scurtele însemnări pe care Vasile Alecsandri le face în jurnalul său despre timpul petrecut

continuare în pag. 19

Estetica spirituală izvorăște din frumosul frumuseții genetice.

Chiar dacă uneori o doare și umbra de atâta iubire de lumea răutăcioasă, tânăra poetă - săgetătoare Ștefania Pușcalău cu ochi celești și plele solarie, continuă să mențină aprins focul sacru al liricii triumfătoare. Dintr-un astfel de univers de gânduri opalice, poeta reflectă frumosul frumuseții sale genetice...

N.N. Negulescu

scrisu' - acesta ca ulei pe rană

(cum să mai crezi în adieri de păpădie?)
mă dor de moarte lungi singurătăți
și iar vă simt pe toți mult prea departe
alcătuind minciuni și nedreptăți
vorbiți de rău și mă urâți de moarte
picurați pe-ascuns venin în miere
și cine vreți să vă mai dea dreptate
când primăvara trece-n adiere,
nu de păpădie, ci de moarte
și vă simt cumva, ca o povară
minciuna că îmi dăruieți iubire,
scrisu' - acesta ca ulei pe rană
se-ntâmplă să-l mai știu drept amăgire

cu ochii mari, vis noiembrie

respir o toamnă rece și lungă, de mă doare
în oase, și mi-e teamă de scriere târzie
ce m-ar muta cu totu-n adânc de poezie,
anume să mă-nvețe devreme cum se moare
și să mă-nvățe a scrie plâns tremurat de mână
cu litere-nclinate, pe drum de înserare,
o scriere uscată murind de însetare,
poem din care-aș bea pe-ascuns,
cât din fântână,
dar mă străbate frica de-a bea pe satureate...
sunt căprioara care visează, rătăcită,
că în drumul ei, o apă nescăuită
îi curge lin povestea de viață fără moarte,
așa visez poemul acesta fără plânset
de toamnă obosită și prea înfrigurată,
cu ochii mari de căprioară înfricoșată,
iubind naiv pădurea uscată, fără suflet.

Poemul mâinilor tale

Mai țin câte-o tăcere ascunsă în cuvinte
Și grija pentru tine-n căușul meu de palme.
Știu că se deschide un drum cu noi, 'nainte,
Când mă mângâi pe tâmpile,
și fruntea mea adoarme
Voi împărți cu tine atâta primăvară
Și-atâta cer, din ochii-mi,
ce nesfârșit se vede,
Mă vei iubi, presimt - precum o căprioară
Ce-adulmă frumusețea din tot mugurul verde
Și am să știu de tine ca cea dintâia lege
Nimbată alb pe frunte în templul femeiesc

Sunt lutul Evei tale, menit să se închege
Sub mâini ce-mi dau conturul
și care mă iubesc.
Citește-mi genele, când te privesc albastru
Citește-mi genele, când te privesc albastru
Când cerul tot, în ochi mi se răstoarnă
Și ține minte că-i întâia toamnă
În care, umbra-mi trece prin încăperea ta,
Acolo unde noi ne-alcătuim trupește
Din lutul cald al dragostei nebune,
Și mâna ta o simt ca un cărbune
Căutând aprinsă, ce i se dăruiește
Cum pe de rost mă știi,
simți pașii mei în casă
Și ochii mei îi știi, când dau să plângă
De teamă că ceva, ar vrea să frângă
Visul tău cu mine,
și-al meu de-ați fi mireasă

Bărbatul acela ești tu

De parcă nu-mi ajunge setea toată
Când te visez cu buzele uscate,
Tu iar cobori în umbre tremurate
Pe trupul meu de Evă neiertată
Cu-aprinse-nvăluiri de mâini și buze
Pe pântec femeiesc care tresare,
Atunci te simt ca pe o însetare
Și se destramă nopțile confuze
Într-o iubire simplă - complicată,
Demult înfiripată ori tardivă
Cu o mireasă-n alb, mult prea naivă
Sau o prințesă tristă-ndoliată.

Ștefania PUȘCALĂU

continuare din pag. 18

în Palermo, drumul la Neapole și călătoria de întoarcere spre țară se întregesc prin cele două scrisori trimise Zulniei Sturdza, din februarie - aprilie 1847, publicate în „Vasile Alecsandri, „Documente literare inedite” și prin scrisoarea către un prieten imaginat, din ianuarie, 1847, Palermo.

În scrisoarea către Zulnia, Neapole, 2 aprilie 1847, Vasile Alecsandri, disperat de înrăutățirea sănătății iubitei, este revoltat și comite chiar o blasfemie:

„Ah, în adevăr, când mă gândesc, pierd orice credință în Dumnezeu și mă simt revoltat împotriva ideii unei îndurări divine; cuvinte zadarnice, care n-au nici măcar puterea de a mângâia. Și cum să crezi, când de cinci luni neîntrerupte sora dumneavoastră nu a avut nicio singură zi de odihnă, când de cinci luni inima mea este torturată de îndoielile cele mai crude. Și toate acestea pentru ce? Ce a făcut sora duminale pentru a îndura atâtea suferințe, ce am făcut eu însumi? Ce am făcut amândoi? Haida de

Dumnezeu, soarta, toate acestea nu sunt decât povești. Singurul geniu care conduce lumea este geniuul răului”.

Când starea Elenei Negri se agravează, Alecsandri se hotărăște să-și readucă iubita în țară. Se vor imbarca la Neapole, plecând spre Constantinopol. Elena Negri moare pe vapor, la intrarea în Cornul de Aur, 4 mai, 1847. Când s-au despărțit, Bălcescu a plecat la Paris, unde află curând cruda știre despre încetarea din viață a Elenei Negri. Profund impresionat, el însuși suferind de aceeași boală, îi adresează lui Alecsandri câteva rânduri de consolare, ca o mărturie a nobilului său suflet:

„Să nu ne mai trudim dar, iubite Basile, a alerga după fericirea intimă, o nălucire ce tu vei mai putea găsi, ce eu n-am găsit niciodată și pe care e multă vreme de când n-o mai caut. Să întoarcem ceea ce ne-a mai rămas din dragostea noastră, s-o întoarcem către țara noastră. România va fi iubita noastră. Într-însa și printr-însa să reinnoim și să întărim fră-

ția noastră”

A fost înmormântată la biserica grecească din Pera. Pe piatra de mormânt s-au săpat cuvintele: Elena Negri, Moldova, 4 mai 1847.

Când, în 1852, Bălcescu vrea să se întoarcă în țară, Vasile Alecsandri îi indică locul unde poate găsi mormântul Elenei Negri, la Constantinopol, și îl roagă să depună câteva flori pe „acel mormânt care cuprinde cea mai scumpă și mai bogată parte a vieții mele”.

Episodul iubirii pentru Elena Negri își va găsi ecoul în lirica poetului. Volumul „Lăcrămioare” cuprinde poeziile inspirate din acest important moment biografic al autorului.

Poezia erotică a lui Vasile Alecsandri este superioară celei anterioare în sensul că poetul renunță la discursivitate și melodramatism, evocă fiorii iubirii într-un mod care îi aparține, renunță la voluptatea senzuală în favoarea înălțării și înnobilării omului prin iubire.

„Ei îi datorez - spune Alecsandri în renumita scrisoare către A. Ubicini - tot ce am făcut mai

bun și, dacă nu aș fi avut nenorocirea de a o pierde, aș fi făcut capodopere. (Îți deschid inima mea, dragă Ubi, dar asta numai pentru tine)”

În aceeași scrisoare, V. Alecsandri menționează:

„Am scris atunci (1842-1843), sau, mai bine-zis, am improvizat cele mai bune poezii ale mele: „Baba Cloanța”, „Strunga”, „Doina”, „Hora”, „Crai nou” ș.a... Publicarea câtorva din aceste poezii într-un Calendar din 1843 a provocat o mulțime de critici. În marile saloane, erau denumite poezii de colibă.

O singură persoană care abia mă cunoștea, și care, în urmă, a exercitat o influență divină asupra tinereții mele, mi-a scris de departe o scrisoare încântătoare în care îmi spunea: „Urmați cum ați început, cel mai frumos titlu de glorie la care un poet trebuie să năzuiască este acela de poet național și popular!”. Persoana nu era alta, decât Elena Negri. Previziunea acesteia s-a adevărit.

Constantin E. UNGUREANU

Adrian BOTEZ

SONET SUFOCAT

trec printre-artere ciumpăvite-n seară
deceța umple-amar pocalul morții:
prearăbdător, în sânge sui c-o scară -
nu-i niciun bec în mahalaua sorții

preludiul agoniei geme-n strune
sub geamul târfei infectate-n vis -
dar cine se îndură să adune
mii de primordii eșuate-n scris?

din casă-n casă, cioclii scot cadavre
și ciume, lepre - se sufocă-n fum -
dar nicăieri nu am aflat palavre

s-accepte ghiciturile în scrum...
cerșesc torturi pe roată, crin ucis -
decât un naufragiu-n paradis!

DOINĂ

zac a moarte-n primăvară
vrabie mi-e tot o cioară...
bate-n poartă la copaci
soarele - dar ce să-i faci
când pe scară de cenușă
moartea s-arată la ușă?

lăptișor de soare, lună -
s-a făcut de noapte-bună...
păsările clădesc cer
eu caut locul un' să pier:
e un loc lângă fântână
unde cârțița se-nchină...

sărbătoare mare-i lumea
cu poftiți din toată strunea:
mi-a plesnit cântecu-n toi
de-a rămas orfan de voi...
aștept înc-un val de ceață
silabă din altă viață...

zac a moarte-n primăvară:
eu 'năuntru - voi afară...
tot se face după lege:
cine-aicea râde-a rege
dincolo - doar vești pribege...
...singur trec pe căi betege...

viersul bolii de viață

UN ÎNGER, AZI-NOAPTE...

un înger
azi-noapte - m-a vizitat (nu vă temeți
nu vă indignați: nu mi-a spus nimic
doar a stat
sau levitat - pe un raft de la bibliotecă...)

era supărat: ținea
între degetele bucălate - o
țigară - dar
n-a fumat

încrunțat - mormăia
ininteligibil - ceva
în puful auriu din jurul buzelor:
a fâlăit din aripile-i
albastre - de câteva ori - deranjându-mi
păianjenii de prin
colțurile camerei - apoi
fără veste - a
plecat

adică - a dispărut dintre
razele cărților - într-o
groapă mult mai adâncă de
raze

m-am simțit gol - părăsit
oarecum trădat: aș fi preferat
să mă înjure pe îngerește - să
mă facă praf - scânteietor
cu aripile lui amenințătoare

nu - el nu: lumea cealaltă
nu mai are încredere în
simetriile mele: preferă să-mi dea
hapuri - în loc de sibilinice
fascinante mesaje

au divorțat de mine - de mult
entuziasmele - agapele
confreiriile secrete întocmite cu
cerul - am fost șters din
catastiful mării

a venit scadența voluptăților
mele - scadența tăcerilor mele
comode și lașe

cerul m-a băgat într-o carantină fără
sfârșit: se preface-n oboseli de nisip spulberat
timpul: nici nu mai apucă
s-ajungă secundă - cu atât mai puțin la
rangul de minut ori
himeric - de ceas

până și ultimul fir de
colb - este blindat în
seiful ceresc - sub un
cifru indescifrabil

față de cel ce și-a fraudat
până și propria viață - totul trebuie
ferit și ascuns - cu o grijă
înfrișoșătoare

o foarte reușită acuarelă a
iadului

OSPĂȚUL PRIMĂVERII

să-mi dai Pâinea - felii s-o-mpart lumii întregi:
sunt veniți la ospăț zei sălbatici și regi!
de sub bolți tămâiază Privighetoarea -
lui Hristos i se simte mărirea și boarea!

azi - aici - prin Hulub s-a stârnit paradis
toți săracii respiră lumină și vis!
uităm toți amintirea și greul de pântec:
avem rost și ființă prin toiul de Cântec!

prin păduri mugurește - cald - sângele-n cer:
stâlp stă Veghea de Verb - vii popoarele-o cer!
El-Hristosul nuntește-ntr-al raiului sfat:

din rărunchii de lume Plugaru-a schimbat
gramatica ierbii: - a apus și-a-nviat;
nu sunt eu - nu ești tu: este Mirele-aflat!

DESCÂNTEC

altădar și altădată
privire înmiresmată
de un cer uitat odată
și-o lumină minunată

altădată altădar
mirul izvorând preaclăr
din ispită așadar
cuibări în ochiul doar

altădată altădar
călărind pe cal de har
răsărind tot iar și iar
din altar în alt altar

altădar și altădată
uimire nesupărată
venind val pe val ciudată
de îngeri răscumpărată

altădar și altădată
bâiguind pe strune-ndată
o ivire furișată
prin oglinde răsfirată

altădată altădar
orice rege-i azi soitar -
nu-l plimba pe lângă var
focul mistic de bazar

altădată altădar
fără foaie-n calendar
doar în gând și foarte rar
poposind pe lampadar

altădar și altădată
nici în van și niciodată
sfântă vorbă nepătată
dreasă zodie-aripată

altădar și altădată
nume scump și licăr iată
amândouă deodată
rugăciune preacurată

altădată altădar
cuvine-se lui Florar
fecioară multlăudată
grăire înmiresmată

...linu-i lin de paradis
tot rostitu-i doar în vis...

Mircea Felicia - "Sentimente"

(Ed. Brumar, Timișoara, 2009)

În anul 2009 scriitoarea bucureșteană Mircea Felicia ne oferă un nou volum, „Sentimente”, un roman de analiză psihologică în care încearcă să descifreze atât relațiile interumane bărbat-femeie cât și trăirile prin intermediul descrierii parcursului a două personaje feminine (Mari și Natalia, mamă și fiică) într-o perioadă ce acoperă mai multe decenii din viață cu acțiunea ce se derulează în România, Franța și Africa de Sud.

Debutul volumului ne aduce în atenție viața de familie a unei lucrătoare a unui laborator de cosmetică bucureștean, Mari, ca determinat de incompatibilitatea cu soțul său - alcoolic, violent și având relații extraconjugale - va divorța și, înfruntând greutățile vieții, se va ocupa de creșterea și educația fiicei sale Natalia, având în perioada în cauză un singur gând, părăsirea țării și încercarea de a-și remodela existența în străinătate, ținta dorită fiind Franța.

„Destinul, un maestru al ironiilor”, după cum afirmă autoarea, va crea condițiile propice rezolvării situației în care se află eroina pentru că va întâlni un străin, Alain - un specialist francez ce lucra în România în perioada respectivă - cu care se va căsători și se va stabili la Paris. Datorită situației materiale bune a noului soț, o lungă perioadă de timp Mari nu va lucra, singura sa preocupare fiind vizitarea atât a Parisului cât și a Franței, variantă ce în final nu are darul de a crea mulțu-

mirea sufletească, „starea de fericire” la care visa... Se naște ideea de a-și ocupa timpul la dispoziție cu o activitate lucrativă în profesia sa, situație ce va crea un diferend între ea și soț... diferendul va fi rezolvat tot de „destin”, care, în timp, cu „misterioasa-i generozitate” va determina ca Alain când se întorcea dintr-o delegație va pieri într-un accident de avion și se vor crea premisele ca Mari să-și deschidă la Paris un „salon de cosmetice”, a cărui activitate judicios condusă va deveni profitabilă din punct de vedere economic... pentru Mari va constitui și cadrul utilizabil pentru a fi remarcată în „lumea bună” a urbei și crearea de noi relații până când din nou... „destinul va interveni” scoțându-i în cale un alt bărbat, Maurice, cu care va avea o relație ce încet-încet se apropie de faza căsătoriei pe care o va amâna din cauza unei boli ce va pune la grea încercare atât existența cât și psihicul eroinei...

În paralel cu parcursul realizat de Mari se poate urmări și cel al fiicei sale, Natalia, ce va trece succesiv prin școli prestigioase până la facultatea de medicină din Paris. Când pentru Mari se stabilește diagnosticul de „cancer mamar”, intervenția chirurgicală va fi realizată cu succes de un reputat chirurg oncolog Julien, profesor universitar la facultatea a cărei studentă era Natalia și pe care o „urmărea” de o perioadă de timp... în final ajungându-se la o relație intimă ce se va întinde pe o lungă perioadă de timp... până când datorită lui Julien care este surprins de Natalia într-o situație certă de infidelitate, relația este ruptă brusc de Natalia ce va refuza orice încercare a lui Julien de a reface relația lor...

Natalia se va căsători cu un medic André împreună cu care va merge în Africa de Sud unde vor lucra într-un spital unde se va remarca prin calitatea actului

medical prestat și cercetările ce le-au efectuat pentru a combate maladiile specifice zonei în cauză.

Julien nu renunță la relația sa cu Natalia, urmărind-o permanent și încercând s-o determine să reia relația lor, bineînțeles despărțind-o de soțul ei... acțiunile sale progresează de la discuții și intervenții în relația cuplului Natalia-André, vor ajunge până la acte de violență și tentativă de crimă.

Finalul va pune în fața cititorului pe Julien, ajuns în ipostaza de bolnav psihic, ce va fi cercețat, arestat, judecat și condamnat pentru acțiunile sale... Natalia și André își vor continua viața împreună...

Volumul abundă în secvențe de analiză psihologică a diferitelor situații în care se află personajele, mai bine fiind surprinse frământările celor două eroine feminine (Mari și Natalia), pentru care fiecare personaj masculin care intervine în viața lor creează scriitoarei „pretextul” de analiză a modului cum percep acestea relația - inclusiv parcursul ei - în contextul intervenției atât a „destinului” cât și a acțiunilor personale generate de frământări ce gradual cresc în intensitate... sunt foarte detaliat prezentate modalitățile prin care autoarea, prin personajele pe care le creează percepe „fericirea” și calea ce trebuie urmată pentru „a atinge și menține această stare”, creându-se conexiunea permanentă între acțiunile individului și stările sale - negative, pozitive - a căror relație cu psihicul acestora permit „savante dezbateri”... este punctat cu multă grijă rolul sentimentelor - inclusiv cum acestea se creează și acționează în timp - în relațiile interumane, în raport cu conștiința și mentalitatea indivizilor, foarte mult „pedalându-se” pe rolul acțiunii factorilor moral-volitivi (se descriu cu mijloacele la dispoziție rolul gândirii în realizarea acțiunilor indivizilor

care nu de puține ori au ca motto pasiunea ca element „destinul” ce intervine de foarte multe ori cu multiple rezultate benefice în finalizarea acțiunilor creând satisfacții... fericire...

Activitatea, inactivitatea, ca variante în care se poate afla omul, pot conduce la situația de blazare, demontarea moral-volitivă a personajelor, generând astfel tranziție către stres... depresie... pentru ca în final să se concluzioneze că în acțiuni „variația aduce plăcere deoarece dacă se schimbă ceva din centrele de interes se evită obișnuința și crește pofta de viață și implicit starea pozitivă, adică fericirea... deci fericirea este calitatea omului de a fi pozitiv...”.

Ca o realizare deosebită, semnalăm „personajul Julien” a cărui evoluție este redată cu multă atenție plasându-l în ipostaze consecutive al unui parcurs de la „omul corect și atent, iubitor într-o relație cu partenera sa” la „omul infidel, surprins de parteneră” (ce minimizează impactul acestui fapt asupra partenerii și nu acceptă ruperea relațiilor dintre ei), omul la care sentimentele de dragoste, tandrețe se transformă datorită pasiunii sale pentru parteneră în situația de identificare a unor modalități mai mult sau mai puțin oneste de acțiune pentru a o determina să revină la ruperea relațiilor lor... pentru ca în final să se ajungă la acțiuni paranoice, violente, în raport cu André, soțul fostei sale parteneri, ce se va finaliza tentativa de omucidere ce vor fi sancționate gradual de autorități până la adoptarea măsurii de reclusiune într-un spital de boli nervoase...

Narațiunea este fluentă, antrenantă, urmărindu-se evoluția personajelor dar, apreciem noi, cu prea multe și dese inserții de meditații referitoare la modalitățile de acțiune, rezultante ale unor digresiuni de analize psihologice... în ritmul impus de derularea și analiza creată de autoare consta-

continuare în pag. 22

Romanul ca obiect de consum

Asemenea creatorilor adevărați, căci avem în față o romancieră înăscută, Felicia Mircea nu are vârstă.

Ea trăiește trecutul și viitorul dar în mod deosebit prezentul, infinitul cu minus și plus, cu aceeași intensitate și veridicitate cu care omul de rând trăiește clipa.

Condiția sa literară este grea, dar sublimă și profund omească, fiind interpretată de un actor ce-și joacă sincer și curajos propriul rol.

Felicia Mircea a căutat și a găsit un drum, un stil personal, chiar dacă unele similitudini din romanele sale te duc cu gândul la Ileana Vulpescu sau John Galsworthy.

Romanul recent lansat pe piața literară românească și sperăm, internațională, simplu denumit *Sentimente*, apărut la editura Brumar din Timișoara, ne pune în situația de a-l citi și reciti pentru a-i înțelege și a-i justifica eroului „negativ” comportamentul agresiv, motivat de el pentru gelozie sau doar pentru un capriciu, un orgoliu masculin depășit de situație ori de ce nu, un simț al proprietății de care se simte deposedat definitiv, renunțând a accepta o stare de fapt ireversibilă și irevocabilă.

Măiestria cu care autoarea dezvoltă intriga, subiectul și obiectul romanului, este demnă de marii romancieri ai secolului XX, curgerea situațiilor determinând pe cititor să nu-și permită pauze în lectură, dornic să descopere finalul, deznodământul, neprevăzutul.

Felicia Mircea și-a dorit și a reușit să imprime romanului său,

continuare din pag. 21

tăm și erori de exprimare (să fie oare numai greșeli aparținând numai celui care a realizat culegere computerizată?) inclusiv de exprimări ce demonstrează uneori insuficiența cunoaștere a variantelor de exprimare proprii limbii române (la p. 270 se identifică textul: „fericirea reprezintă tre-

în afara narațiunii inerente a tablourilor alcătuitoare și o analiză psihologică personajului fără ca acesta să fie capabil de o introspecție meditativă, deși ca medic putea și ar fi trebuit să fie în stare s-o facă.

Acțiunea romanului surprinde starea actuală a societății noastre în care prejudecățile au fost abolite iar ceea ce era prohibit de bunele maniere, a devenit o libertate prost înțeleasă.

Pe măsură ce fizionomia civilizației actuale și-a precizat trăsăturile esențiale, iar fiecare individ a suferit influența prefacerilor petrecute în ambientul său natural de viață, s-au schimbat și concepțiile noastre referitoare la structura și resursele personalității umane.

Este meritul autoarei de a folosi psihanaliza ca metodă prin care se caută omul autentic, personajul autentic, printre personajele sociale, de a-i dezvălui chipul de sub masca ce-l deghizează și caută să-i disimuleze eul său

veritabil.

Căci ce înseamnă plasticitatea și disponibilitatea insului contemporan, dacă nu o continuă travestire, o fugă dezordonată într-un carnaval de măști?

Freud și discipolii săi, în pofida unor exagerări interpretative, și-au concentrat atenția spre colul de umbră al sufletului abisal, unde zac nedezlegate enigmaticele ființei, determinând mutații în psihologia individului.

Greu de înțeles și justificat acțiunile personajului ce încheagă acțiunea romanului, medicul Julien, care treptat devine un asasin având premeditate două tentative, din fericire fără rezultatul letal la care spera.

Nici autoarea dar nici cititorul nu pot dezlega enigma motivației acestui comportament nedemn pentru un om civilizat, cult, instruit, intelectual.

De fapt, Felicia Mircea a izbutit să perfecționeze instrumentația necesară cunoașterii psihicului personajului său, elibe-

rând pe cititor de opreliștile convenționale impuse de comunitatea socială, îngăduindu-i să lectureze într-o perfectă libertate de spirit.

Oricum prin investigațiile asupra conștientului, dar mai ales asupra inconștientului, viziunea autoarei pe planul cunoașterii, dovedește dimensiuni și perspective demne de relevat, analogie făcând cu teribila întrebare a lui Hamlet: „Ce vise scoate la iveală și somnul acesta al morții?”, determinându-i trăiri în lumea sa imaginară, pentru că în adâncul sufletului său se desfășoară o permanentă înfruntare între instinctul de dreptate, de iubire, purificator și latura neplăcută a pornirilor necontrolate ale individului, ale personajului și atracția neantului, între forța de regenerare a iubirii și puterile care o neagă, o nimicesc.

Toate aceste moduri de interpretare, de analiză, de redare a întregii acțiuni a romanului, dau măsura valorii de prozator autentic autoarei care nu este la primul său roman, având publicate și alte asemenea opere în proză, fapt ce ne determină să nutrim speranța spre alte noi apariții editoriale de succes, noi dorindu-i izbânzi literare deosebite, cunoscând că literatura, cu precădere proza, își menține primatul într-o lume în care la mare concurență coexistă radioul, televiziunea, filmul sau presa.

La întrebarea, des pusă, ce este romanul? s-a dat un răspuns pe măsură: în esență, este o mașină de citit, un produs de consum ca o țigară și o cafea aromată.

Nicu VINTILĂ

Pictură de Dorin Macovei

cerea spiritului la o stare mai perfectă” în care nu ne satisface modul cum este redactat acesta inclusiv eroarea privind modul de utilizare în sintagma „stare mai perfectă” a adjectivului „per-

fect”... acesta nu poate fi folosit în variantele „perfect”, „mai perfect”... „cel mai perfect”, el definind fără echivoc o stare bine determinată...

În final, apreciem că romanul

„Sentimente” este o lucrare „realizată” ce se parcurge cu plăcere, cititorul fiind antrenat și implicat în același timp de scriitoare, care reușește să captiveze, prin textul fluid, chiar dacă abundă în explicații de factură psihologică a investigației acțiunilor personajelor, inclusiv a urmărilor posibile în timp a acestora.

Andrei POTCOAVĂ

O moarte ca oricare alta

Moș Costache se simțea bătrân. Că era bătrân știa toți. Știa și el. Nimeni însă nu mai știa cât de bătrân. Poate numai Dumnezeu... deși lui i se părea că Dumnezeu îl uitase de mult... Așa cum îl uitaseră și oamenii... și păsările... și cântecul vântului...

Doar lumina îi mai rămăsese. Lumina și mirosurile... Pentru el, răsăritul lumina roșu și avea miros de pământ reavăn, proaspăt deșteptat din somn... Lumina de primăvară avea ceva de verde sălbatic, proaspăt, dar mirosea amar, a nucii verzi și a zbor de berze ostentive. Cum era mirosul acela, moș Costache n-ar fi știut să-l descrie... Vara, lumina era de un alb strălucitor, un alb metalic ce zgâria ochii, iar mirosul, inconfundabil, de fân uscat și piersici coapte. Doar toamna aducea a aromă de plete ude și lumina stinsă ca o iubire pierdută. Iarna mirosea a moarte...

Oamenii din sat așa-l pomeniseră. Acolo, pe creasta dealului, privindu-i cu duioșie, cu milă, unori cu amar. Îl priveau și ei uneori, când aveau timp. Mai treceau pe la el și-i dădeau binețe, mai poposeau alături și-i povesteau necazurile și bucuriile... Doar că, de regulă, în ultima vreme nu prea mai aveau timp. Erau prea grăbiți, prea îngrijorați, prea triști... Deveniseră, an cu an, mai închiși în ei, mai egoiști, mai străini...

Lui moș Costache îi plăceau

copiii. Deși, copiii de acum nu mai semănau cu cei de altădată. Pe cei de odinioară îi vedea des. Ieșeau pe deal, la joacă, când aveau timp. Alergau unii după alții, înălțau zmeie - pe care le pierdeau din când în când din cauza jocului nebunatic al vântului; moș Costache le prindea din mers, iar copiii îi mulțumeau mângâindu-i mâinile aspre -, se rostogoleau prin iarba umedă, se băteau cu bulgări de zăpadă, râdeau... Iar râsul lor se ridica clocotitor la ceruri... Bătrânul era sigur că până și Dumnezeu râdea de râsul lor, și se bucura în sinea lui. Știa el că și Dumnezeu avea nevoie, din când în când, să râdă. Prea era singur acolo sus... Singur și bătrân și preocupat de copiii Lui...

Azi, copiii nu mai știa să alerge. Toată ziua stăteau în casă, cică era mai interesant să butoneze la o chestie mare și neagră care spun oamenii că-i zice computer... Uneori, ieșeau să se plimbe prin parc... Cine-a mai văzut așa ceva? Copiii să se plimbe!!! Stăteau pe bănci ceasuri întregi și discutau... Erau ca niște replici miniaturale ale maturilor... Serioși, preocupați, fără urmă de zâmbet pe față, cu ochii pe ceas, permanent, ca și cum ar întârzia la serviciu. Moș Costache le simțea tristețea. Trecea parcă prin el. Simțea și tristețea cerului. Atunci când copiii nu mai râd, în fiecare secundă moare

câte un înger. El nu înțelegea cum pot muri îngerii, știa - așa-i spusese lui cândva un moș - că îngerii nu mor niciodată. Cu toate acestea, în timpurile din urmă începuseră să moară... iar cerul devenise din ce în ce mai pustiu...

Azi se trezise devreme, să vadă răsăritul. Așa răsărit frumos nu mai văzuse... Și văzuse multe răsărituri la viața lui... Atâta viață, atâta lumină, atâta iubire... Da! Răsăritul de azi mirosea a iubire, a trupuri încinse de culcușul tainic al clărilor de fân, a patimă, a viață prinsă cu putere în brațe și mușcată cu sete, a măr verde, crud, ce făcea să ți se strepezească dinții, a carne fragedă de femeie aromind a busuioac și a chemare... Și era liniște. Așa o liniște de parcă muriseră toți oamenii din jur. Poate că se mutaseră toți pe Lună. Acolo nu e iarbă verde, dar nici de zâmbete nu-i nevoie. De căldură nici atâta. Luna e rece și indiferentă. La fel și oamenii. De ce n-ar pleca toți pe lună?

Sunetul strident al drujbei îl făcu să tresară. Nu-i văzuse pe oameni venind. Se apropiaseră pe tăcute, ca hoțul la furat, ca un criminal pe drum de seară, gata să-i ia gâtul amantei necredincioase. Vântul porni brusc, tânguitor, a bocet. Păsările se zburătăciră, înfiorând cerul. Aerul începu să miroase a moarte..

- O! Doamne! Nu-i lăsa să facă

asta! Știu că sunt bătrân! Știu că ...nimeni nu mai are nevoie de mine... Dar nu-i lăsa să facă asta!

Gândul înfricoșat al bătrânului străbătu înălțimile. Și Dumnezeu îi răspunse...

Un trăsnet alb izbucni pe cerul senin, coborî în zigzag, și lovi drept în creștetul dealului. Scântei roiră în jur, iar oamenii săriră speriați înapoi făcându-și grăbiți semnul crucii. Când intensitatea zgomotului se potoli, moș Costache zăcea pe pământ. Trunchiul îi fusese despicat în două. Crenștile mai fremătau doar, într-un ultim rămas bun. Sau poate râdeau...

În jurul lui, tristețea coborî pe chipul oamenilor. Se simțeau ca și cum și-ar fi trădat rădăcinile, se simțeau mai singuri acum... Copacul uriaș care străjuia pe vârful dealului de cel puțin trei secole, care fusese eternizat în emblema localității, dispăruse pentru totdeauna...

Hotelul care-i va lua locul nu va vibra sub mângâierile vântului, nu va asculta șoaptele îndrăgostiților, nu va alina copii speriați...

Cristina BÎNDIU

De mine mi-a fost teamă mereu!

Când mâinile căutau flămânde
Carnea ta înroșită și plină de pete
Nu vroiam să iubesc nimic...

Sufletul ieșise la plimbare
Și hoinărea de nebun pe străzile
aglomerate.

Un pictor zdrențuit
Pictase atâtea suflete pierdute
Ningea.

Zăpada avea un miros greu de suportat

„Nu, fulgii, nu au miros!” ai zis
Atunci moartea își târâște mantia
Plină de duhoare peste acoperișuri.

Poetul și-a scris testamentul pe geam:
„Las gândurile mele celor ce vor
avea răbdare să mă citească!”
Orașul a adormit de indiferență

Realitate

Găsesc fereastra mucegăită
Limba în care vorbesc acești oameni
Mă amețește
Acasă veneam demult, pentru viață
Florile ascundeau câteva clipe
În verdele promis frunzelor
Și fructele cădeau nimerind ținta.

Nu mi-am propus nimic !

Zac în propriul trup și mă răscolește
Un zâmbet din copilărie.
Soarele avea razele calde...
Atunci m-am trezit prima dată
Când tu ai tras jaluzelele acestei lumi.

Sudoarea îmi înghețase pe frunte.

Copil nu-mi amintesc să fi fost niciodată!

Secvențe

Nechezau caii mai ceva ca la potcovit
Și noaptea se ascundea după gratii
înstelate
Când lui i se făcuse dor de pântecul mamei
Pe deasupra satului trecea un vultur
Rotindu-și aripile l-a zărit
Omul desena în țărână un episod
Dintr-o altă viață și râdea, râdea în hohot

Îmi plac sinucigașii de la o vreme
Cu ei mă înțeleg perfect...

Mama luă un pumn de cenușă,
Rosti un descântec și omul căzu...

Vulturul pândea.
Sunt sigură că eu aș putea salva
Desenul pe care el, da, omul
L-a lăsat pe pământul durerii.

Any DRĂGOIANU

Serghei Esenin

Mestecenii-n pădure glăsuiesc...

Mestecenii-n pădure glăsuiesc
Într-o limbă vesel-inocentă;
Cocorii cu tristețe obosesc
În zbor purtați, pe nimeni nu regretă.

Ce să regrete? Toți sunt călători -
Pleacă, se-ntorc, din nou casa își lasă.
Doar cânepa visează uneori
La cei plecați în depărtare-albastră.

Stau singur printre câmpurile goale,
Purtați de vânt, cocori se-azvârlă-n zbor.
Sunt plin de gânduri vesele, domoale,
De nimic în trecut nu-mi este dor.

Nu-mi regret anii, irosiți zadarnic,
Nici chiar al liliacului parfum.
Foc roșu de scorușe arde-amarnic,
Pe nimeni nu-ncălzește nicidecum.

Nu se aprind scorușii ciucurați,
Îngălbenita iarbă nu dispăre.
Cum frunze pierd copacii resemnați,
Așa eu pierd cuvintele-mi amare.

Și dacă timpul, lunecând ca vântul,
Strânge pe toți în bulgăr inutil...
Spuneți așa: mestecenii-au cuvântul,
Scuzându-se în graiul lor gentil.

Unde ești, draga mea casă?...

Unde ești, draga mea casă,
Gârbovită și retrasă?
Floare, albastra mea floare
Din nisipuri mișcătoare.
Unde ești, draga mea casă?

Cocoși cântă peste vale,
Turmele se-ntorc agale,
Iar în ape vreo trei stele
Razele-și reflectă-n ele.
Cocoși cântă peste vale.

Timpul - moară-naripată -
Peste sat lasă deodată
Luna-far, care-n secară
Varsă-a orelor beteală.
Timpul - moară-naripată.

Nevăzuta ploaie bate,
Spre nori casa mi-o abate,
Floarea-albastră o cosește,
Nisipul învârtește.
Nevăzuta ploaie cade.

Șahană, draga mea Șahană!...

Șahană, draga mea Șahană!
Pentru că-s din nord, de ce oare
Îți descriu azurul din ponoare,
Cu secară unduită-n lună?
Șahană, draga mea, Șahană!

Pentru că-s din nord, de ce oare
Luna nu-mi dă pace și răgaz
Să te descriu, frumos Shiraz,
Ca pe a Reazanului vale?
Pentru că-s din nord, de ce oare?

Îți descriu azurul din ponoare,
Cu blondine plete de secară
Ce-am tot răsfirat odinioară,
Fără de dureri, zâmbind la soare.
Îți descriu azurul din ponoare.

Cu secară unduită-n lună,
În cârlionții blonzi poți să ghicești,
Să tot zâmbești, frumoaso, să glumești.
Poți trezi doar amintirea bună,
Cu secară unduită-n lună.

Șahană, draga mea Șahană!
Eu mai am o mândră-n miazănoapte,
Ce de dor se stinge, printre șoapte,
Și îți seamănă leit, vezi bine.
Șahană, draga mea Șahană!

N-am văzut Bosforul niciodată...

N-am văzut Bosforul niciodată
Și de el să nu mă mai întreb.
Marea văd în ochii tăi - o pată
Ca un foc albastru printre ierbi.

N-am fost în Bagdad cu caravană,
N-am cărat acolo nici mătasă.
Lângă trupul fără de prihană,
Să mă odihnesc, te rog, mă lasă.

Și, oricâte lucruri eu ți-aș cere,
Veșnicia n-o să te atragă,
Nici dac-am cântat a mea durere
Și-s iubit în Rusia mea dragă.

Mult mi-e dor de draga mea taliancă,
Stau și-ascult al câinilor lătrat.
Oare nu vrei, dragă persiancă,
Să-mi vezi câmpu-albastru și bogat?

N-am venit aici din plictiseală,
Numai tu, frumoaso, m-ai chemat.
Brațe-naripate de sineală
M-au cuprins în zboru-mi agitat.

Demult caut alinare-n viață,
Dar, deși trecutul nu-i apus,
Spune-mi despre țara ta măreață,
Povestește-mi tot ce nu mi-ai spus.

Domolește-armonica prin șoapte,
Îmbată-mă cu farmec și parfum,
După fata cea din miazănoapte
Să nu mai oftez, de dor, acum.

N-am văzut Bosforul niciodată,
Deși pot să-ți povestesc de el.
Văd în ochii tăi marea curată -
Foc albastru-arzând încetinel.

Amurgește purpuriul...

Amurgește purpuriul
Peste pânza de azur.
Râde-n lacrimi clopoțelul
Prin poiana dimprejur.

Se-ntunecă pe vâlcele,
Mușchiul pare de argint.
Iară luna printre stele
Pare-un corn alb sfâșind.

O troică pe drum gonește
Către hora-ntinsă-n sat.
Caii-aleargă nebunește,
Fetele privesc prin gard.

Pare-a fi cuprins de streche
Vizitiul cel frumos.
Dându-și cușma pe-o ureche
El salută majestuos.

Zarea pare înroșită
Când se-ntinde peste văi.
Doar trăsura aurită
Trece-n zvon de zurgălăi.

Tu spuneai că Saadi...

Tu spuneai că Saadi
Săruta numai pe piept?
Așteaptă, nu te gândi,
C-o să-nvăț și-al lui precept.

Tu cântai: „Pe Eufrat
Rozele întrec pe fete”.
Dacă aș fi fost bogat,
Altu-avea să te desfete.

Rozele aș rupe toate,
Doar atunci m-aș alina.
Căci frumoasă peste poate
Este mândra-mi Șahana.

N-am avut vreun precept,
Milă ai, nu am avut!
Dacă m-am născut poet,
Ca poetul și sărut.